

GAZDASÁGI LAPOK

10. szám.

Megjelenik minden vasarnap.

1911. Március 5.

Szivattyúk és Mérlegek

Különlegességi gyár:
GARVENSWERKE
Központi igazgatás:
Bécs, II., Handelsqual No. 130.
Városi mintaraktár: Garvens W.
Bécs, I., Schwarzenbergstr. 6.

Mindenfajta német teljesen
egészséges és teljesen
betegségmentesnek
nyilvánított
földről származó

vetőburgonya

étkezési burgonya
gyári burgonya,
tömegburgonya

minden termőidényre és minden talajnak megfelelőt ajánl több mint 400 fajtaban

Wilhelm Schifftan

vetőburgonyanagykereskedő

Alapítattott 1878.

BRESLAU V.

Alapítattott 1878.

GRAEPEL HUGÓ

Betéti Társaság

Malomépítész, Gép- és Rostalemezgyár
Marshall Sons & Co. Ltd. vezérigazgató

Budapest, V., Váci-ut 40-46. sz.

Ajánlja

páratlan szab. lemeztörekrostáit

bármely rendszerű cséplőgéphez, a meglévő fateretbe illeszthető. Tartósabb minden más törekrostánál. Magveszteséget kizár. A finompolyva tisztább. A rosta nem dugul el. Az egész gép teljesítményét lényegesen fokozza.

Magyarországon, Ausztriában, Németországban és Romániában 100.000 darabnál több kifogástalan használatban.

Kivánatra leírás, ajánlat, minta, valamint malom- és gazdasági árjegyzék ingyen és bérmentve.

Óriási idő- és anyagmegtakarítás

érhető el a permetezésnél a HAIZLER-féle

'TEMPUS'

hatos permeszórófej alkalmazásával.

A szőlők védelme a peronospora ellen a permetezés minél gyorsabb végrehajtása által lejobban biztosított.

Ára
16K

Bármely háti permetezőre alkalmazható! — A készülékre előjegyzéseket már most elfogad a

Borászati Lapok szerkesztősége

Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Sertés-eladások és vételtek

legjobban és legpontosabban eszközöltetnek, úgy sovány, mint hizott állapotban.

URL REZSŐ

sertésbizományosnál

Budapest, V. II., Népszínház-utca 22.
(Polgári serfőzde bérpalota.)

Telefon 97-05 interurbán. — Felvilágosítással Készséggel szolgál.

Eladó birtok Pestmegyében

Budapesttől 2½ órányira, kb. 1200 m. hold csinos belsőséggel, jókarban lévő gazdasági épületekkel, termő erőben lévő fekete homoktalajjal. Bővebb felvilágosítást ad:

Röjtöki Bauer Antal

földbirtokközvetítő iroda

Budapest, VIII., Baross-utca 4. szám.

Telefon 166-66.

A több mint 25 év óta fennálló csakis gőzekéket gyártó HEUCKE A. hausneindorfi gőzekegyár tulhevített (forrógöz) rendszerű gőzeke-készleteit szállítja a magyarországi vezérképviselőt:

Komáromvidéki Takarékpénztár r.-t. Komáromban.

NAGYON takarékos szén- és vízfogyasztás. Rendkívüli MUNKAERŐ.

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORIZMICS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELV: Hozzuk mezel gazdaságunk helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre . . . . . 16 kor.
Fél évre . . . . . 8 „
Negyed évre . . . . . 4 „

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Muzeum-körut 7. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetései pénzek a kiadóhivatalhoz czimzendők.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala veszi fel.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.
Hirdetési mellékletek jutányos árban fogadtatnak el.

Az e lapokban foglalt cikkekért minden utánnomási jog fentartva.

KÉZIRATOKAT A SZERKESZTŐSÉG NEM AD VISSZA

TELEFON: 623.

TARTALOM.

	Lap
Szemle. — ix.	147
Gazdasági levél. — Bölöny Dénes	148
Mit lehet tenni a középbirtokosok érdekében. — Csokaiyi Fényes Károly	149
Bretislavia	150
A „Bernard-fosztás”ról. — Faltin Adolf	150
A gyümölcsfélék trágyázása. — Nagy Dezső	152
Könyviszmertetés. — Feststellung des Lebend- und Schlachtgewichtes des Rindes durch Messungen. — Hont vármegye G. E.-nek	152
Kérdések és feleletek	152
Kérdések: Miért fulják fel a kozzák malaczeit? K. V. — Tözeget mint alom. L. M. — Szibéria kőles-termelése. T. D. — Honvédbogár a ropozóban. Cs. S. Feleletek: Kártérítés bérbeadott birtokon kiűtött száj- és körömfájás miatt. Káldy Sziucs János. — Dr. Kukuljevió József. — Ökörfogat vagy hidegvérű ló mint gazdasági igásállat. Káldy Sziucs János. — Lefladzott kozzák betegsége. Blascók Gyula. — Flas kozzák tejelő takarmánya. M. Porcius C. — A mezel nyulak pusztulása. S. D. — Hány kölyök hagyható meg a vizskelvényánál. B. G. F.	154
Hírek	154
Aprók	155

SZEMLE.

(Időjárás. — A száj- és körömfájás terjedése és apadása. — A gabona és marha árák. — A Bund der Landwirte nagygyűlése. — A parcellázási ház terjedése. — A világkiállítási tervek kudarcza. — Harcz 110 millió körül. — A gazdasági szakoktatás reformja.

Azt mondtuk több ízben, hogy bolond az idő. De ugy Isten igazában, csak most boldogult meg. Langy idő, hófúvások, azután fagyok. Azt mondja a meteorológia, hogy száraz és csendes idő várható. A midőn pedig a jóslat alkalmával e sorokat írjuk, Budapesten havazik és szeles az idő. A mi a legsajnosabb azonban az, hogy a gazdasági munkák megkezdése idején, a hol még nem volt száj- és körömfájás, ott most dul. Hiába mondtuk, hüvelyk ujjunkat a marokba szorítva arra, a hol a kór még nem ütötte fel fejét, hogy: »unberufen!« De »ungerufen!« — megjött, noha országos átlagban és általában enyhült a baj.

Arad megyéből a következő levelet vettük: Február 18—19-ike óta, a mint a rohamos hóolvadás megtörtént, az idő folyton lanyha volt, csak pár reggel volt 1—2 fokos fagy. 24—27-ig azonban újból permetezték az eső ezen négy nap alatt 10 mm. esett le majdnem arányosan megoszolva. Soknak ugyan nem sok, de a vízzel telített talajnak mégis felette sok. Ugy, hogy az őszi vetéseken minden kisebb mélyedésben áll a víz. Már pedig, ahol a vetésen a víz áll, még közepes termésnél is kevesebbet szabad csak remélnünk. Átlagban, úgy látszik, még a legideálisabb időviszonyokat feltételezve, sem lesz annyi termés, mint tavaly. Ez ugyan jóslásnál még

ma nem egyéb, de sajnós, a pozitív alapja látszik. Két héttel ezelőtt Aradtól Budapestig és vissza, mindenütt vizet láttam a vetéseken. Ha pedig ilyenkor sok víz áll a vetéseken, úgy tapasztalatom szerint, július eleje újból csapadékos, ködös fog lenni egy a mult évinél még nagyobb mérvű megszorulással 28-ikára újból 1—2 fokos fagy volt s északkeleti szél támadt, a mely állandóbb száraz időre nyujt kilátást.

Némi depressió állott be a gabonaárakban. A felhajtott határidő játékot rendszeren követi az áresés. Mint már említettük, a napi néhány fillérenyi nyereség kielégíti a bözrelövagokat. De általában az a meggyőződésünk, hogy az árak általában fenntartják magukat és nem pillanatnyiak. Nem volt 56 milliós termés, legfeljebb 40—43 milliós, készletek már két év óta nincsenek átviendők az új campagne-ra, a tengerentuli termések sem voltak jók, a készletek sem nagyok s így véleményünk az, hogy az árak a jövőben is tartottak lesznek. Igazunk van-e, nem-e, a jövő fogja megmondani.

A marhaárak e héten az elsőrendűeknél változatlanok más minőségükénél 1—2 koronával olcsóbbak, valamint a bikák is 3—4 koronával olcsóbbok, később a veszteség ugyanannyit emelkedett, míg a borju árak 2—6 koronával javultak.

A tőzsdetanács a rozs kilogramm súlyai szerinti eladásokat 1 kg. latitude mellett — elfogadta. Újabb és újabb csalafintaságokkal igyekezik a közvetítő-kereskedelem a gazdák sorsát megkeseríteni. Hogyne, hiszen a kereskedelem korypheusainak ezen újabb merénylete a gazdatársadalom ellen csak víz a malomra. Ők akarnak egy agrikulturális államban dominálni és ezzel magán- és ipari céljainak szolgálni? Mert hiszen a tőzsdetanács t. tagjai csak ad honores járnak a tőzsdén, a bíraskodásért járó összegektől eltekintve, de különben magánzók, direktorok, kereskedők és nagyiparosok.

Berlinben hétfőn egy hete zaljott le a »Bund der Landwirte« egyesület nagygyűlése, mintegy tízezer gazda jelenlétében. Tagjainak száma a mult évben 11 ezerrel szaporodott és most 325 ezren vannak a Bundban, mely hatalmas csapást mért a merkantilizmust és szocializmust szolgáló Bauernbundra. Érdekes, hogy 1910-ben a Bund der Landwirte 10.840 népgyűlést, 89 szövetségi ünnepet tartott. A postai forgalom 760 ezer ügdarab volt, 198 tag ismétlőtanfolyamot hallgatott, 34 népszerű tanfolyamban ezernél többen vettek részt, a

népszónoki taufolyamon 96 tag nyert kiképzést, a hivatalos hetilap 320 ezer példányban jelent meg, 3000 kötet német szakkönyve van a bibliothekájában és a központi pénztár összforgalma 214 millió márka volt stb. Kétszázötven tisztviselő dolgozott a Bundban. De ott az érdekek országos érdekek és van összetartás a gazdák között.

Egy kis összehasonlítást téve a mi gazdaszövetségünkkel, kérdjük: az mit csinál? A válasz az, hogy nem nagy dolgokat mivel, a nép atyját dicsőíti, enquete- és banquete-zik, jól jövedelmező igazgatói helyeket okkupál stb., néhány jelszót hangoztat és Schluss!

A parcellázási ház, melyről azt hittük, hogy már a kulmináció pontján tul van, ismét kísért és terjed. Két parcellázó-bank van alakulóban, a régi, a létező, nagy osztalékot fizet és mindez sajnós — és folyton — a középbirtok rovására. A nagybirtok nem parcelláz s így a középbirtokos osztály, melynek a birtokos osztály zömét kellene kitenni, kivész. A vármegye is gyengül a középbirtokkal és végpusztulásának néz elébe. Emlékezzünk csak gróf Serényi Béla miniszternek képviselői programbeszédében tett ígéreteire, melyekben többek között a középbirtok megerősítését célozta és csak a nagyon megindokolt és okos parcellázás hívének vallotta magát. Kérdjük tőle, hajlandó volna-e a törvényhozás utján ezen, most már csak bankoknak és egyeseknek jövedelmező, de korántsem talán indokolt és okos parcellázást, mely államgazdaságilag és politikailag egyaránt fontos kérdés, végre-valahára rendezni? Avagy az újabb — mint hirlik — állami támogatás mellett folyó parcellázások is az állami közigazgatás malmát hajtják a vármegye létkérdésének mellőzésével.

A világkiállítás hóbortját kolportálja a kereskedő-világ. Szerencse, hogy minisztereink unisolo kijelentették, hogy nálunk egy világkiállítás megtartása ostobaság. Beözönlik az idegen áru és pfutsch még az a pöttyömnyi ipar is. Ugy látszik azonban, hogy Lánzy Leó holmi financiairozásokra vágyódik, esetleges az ő bankja v. bankjai utján akarja a kiállítást építtetni és bérbe venni. Szóval a »zseb-kérdés« a »Geschäft« akar felül kerekedni. Gelléri Mór szintén igen helyesen utalt arra, hogy nekünk világkiállítás nem kell. Pedig ő, mint az országos iparegyesület vezetője, jobban ismeri a veszélyeket, mint bárki. Csak a millenniumi országos kiállításra utalunk, mely a drágaság egyik kiinduló pontja volt. Az emelkedett árakkal úgy vagyunk, hogy azok vissza nem mennek, kivéve, csak ha a kereskedelmi világ a gazdák zsebére pályázik.

MAGYAR

Gazdasági és kerti

MEZŐGAZDÁK

MAGVAK

SZÖVETKEZETE

legjobb beszerzési forrása

Utóbbiak adjanak mindent olesón, potóm áron, ha még oly magas hausse is uralkodik, melyből a közvetítő kereskedelem abbáziázhat, nizzázhat, montecarlózhat, egyptomozhat, a későbbi idényben belgolandozhat, ostendézhet, normandiázhat, és végül, hogy az utazások befejeződhessenek, kissé távolesőbb panamázzhat.

*

Kedves szomszédaink, kikkel közös háztartásban élünk, ismét perpatvart idéztek elő a delegációknak. Piczi iparunknak, de ezzel nyersterményeink értékesítésének károsodására céloznak. Ismételjük, a haute politique nem kenyerünk, mégis jól esett, hogy Hieronymi kereskedelemügyi miniszterünk határozottan lépett fel és a százmilliókból, mely a tengerészetnek lesz áldozva, mintegy 110 milliót megmentett. A közös háztartásban élő házastárs sorsa nem irigylésre méltó, pláne, ha nem csapható el, uti figura docet, mert a másik háztartási fél a lakásban lezárja s a kulcsot zsebében tartja és hordja. De végül is meg fogja csalni, mert gazdáink türnek és fizetnek a mig lehet. Ha majd nem lehet, kész lesz a csete paté. Ezekből látható, hogy nemcsak az agrárizmus a dédelgetett kedvenc.

*

Az alábbi sorokat vettük a gazdasági képzésre vonatkozólag Szász Ferencz mult heti mezősegi levelére egyik munkatársunktól:

»Érdeklődéssel olvastam a mult heti mezősegi levelet, melyben Sperker Ferencznek, a »Köztelek«-ben megjelent, egyébként mint irodalmi terméknek is remek művü memorandumának azon pontjára gyakorolt kritikáját, hogy hazai gazdasági akadémiáink tanári kara tanítási rendszere ellen nem lehet kifogást emelni. Ezzel nem lehet egyetérteni. Sperkernek igaza van, a midőn a jelenlegi tanári kar nem elég gyakorlatias tanítási módszerét kifogásolta s hogy ennek egyik fő okát abban látja, hogy a tanári kar nem a gyakorlat mezéjéről van kiegészítve, hanem az egyetemokról egyenesen a katedrába kerül.

Persze kivételek is vannak, mint Kerpely, Ujhelyi, Cselkó, Hentsch, Gyárfás és mások, kik bizony irigylésre méltó gyakorlattal rendelkeznek elméleti nagy tudásukon kívül. Másrészt, szerény nézetem szerint, legalább nyáron, az előadások a szabadban volnának megtartandók, vagyis gyakorlatiasabb alapon, hogy a hallgatók az elméletet lássák mindjárt a gyakorlatban is kézzel foghatólag. A sok elméletől azonban a hallgató megcsömörül, ha kikerül az életbe még könyvet, szaklapot sem olvas, melyektől irtózik, mint az ördög a tömjéntől. Kevesebb elméleti, de egyszersmint a gyakorlatban megvalósult kiképzés volna produktívabb eredményü az életben. A hallgató csak annyit tanuljon elméletileg, a mennyit a gyakorlatban is be lehet mutatni, így nem fogja megutálni az elméletet s az életben tovább képezi mindkettőben magát. A tudományos alapon bizonyítottak vélt elméletek gyakran a praxisban csütörtököt mondanak.

A mezősegi levél írója nem volt teljesen elfogulatlan az elbírálásban, hiszen — mint a sorok között jelzi — ő maga is szerencsés volt e diszes tanári gárda tagja lenni. Nézetem az, hogy a szakoktatás reformja felett nem szabadna napirendre térni.« —ix.

Gazdasági levél.

Kassa, 1911. Február hó 28-án.

Siriusnak igaza volt. Január hó 31-ről szibériai hóviharral léptünk át februárba s tombolt a vihar fékeveszetten három napig. Akkor aztán, mintha maga is belátta volna, hogy nincs tárgya az ő fuvásának, mert hisz nemcsak a havat hordta már össze öles magasságu fuvásokba, hanem még a talaj fagyok által megporbanyított, megomlasztott felső poros rétegét is és így már számumma kezd válni — megségevelte magát, elült — jövény, utána 4—6—10—20 fokos hideg. Csonttá fagyott minden. Hasztalan iparkodott a déli napsugár erőpróbára kelni a hideggel, kudarczot vallott, mert csak a higanyoszlopban tudott 0 fokon felüli érzelmeket kelteni, kinn a természetben nem engedett heteken át semmit sem. Az ideji tél hidegének kulmináló pontja e hó 8-áról 9-ikére virradólag volt. 8-án este derüs égbolttal feküdtünk le s 11 óra tájban rohamosan kezdett esni a higany a hőmérőkben s 20 fokra sülyedt erős déli léghuzam mellett, azt hittük, hogy reggelre lefözzük Botfalut — és ime mi történt! ? . . . Reggel 4 órakor erős északi széllel borulat kezdődött s a higanyoszlop — 8 fokra emelkedett. Hálásak volnánk, ha Sirius megmagyarázná nekünk mult nyár óta tartó ezen felfordult hőingadozási okozóinkat. A régi emberek jóslata, hogy ezen országszerte uralkodó szibériai tél rövid életü lesz, — hála Isten teljesült. 19-én beadta derekát és azóta 0 fok körül tánczol a hőmérő higanya, hol 4—5 fokkal alatta, hol meg annyival felette, szóval becsületes magyar tél van.

Sohasem fagyott be tervem és reményem igazabban és a szó teljesebb értelme szerint, mint ezzel a nagy hideggel. Mult hóban még azt hittem, hogy jó pár száz korona bevételünk lesz halastavunk jegéből, — hát nem befagyott? . . . a Hernád 20—25 cm. jégkéreggel s ezer, meg ezer szekér igyekezett az éhen ásitó jégvermeket jóllakottá tenni s bubánatomban mi telhetett tőlem . . . leeresztetem a halas-tó vizét, hogy fagyjon ki alaposan. De még van két tavunk tele hallal, ezt csak majd a bójtben halásszuk le, mikor is eredményeikről beszámolok.

Hatalmas havazások voltak a télen környékünkön s ennek daczára oly kevés, mondhatnám semmi havunk nincs künn a határban, csak egyes széltől védett hajlásokban, mert a szél, a mi itteni állandó jóbarátunk, az óriási hidegben porlóssá vált havat mind, némely helyen öles magas fuvásokba hordta össze. Szántóföldeink már teljesen feketék, úgy, hogy ha valami csapadékunk nem lesz márczius legelején megkezdhetjük a vetést. A lassan olvadozó hófuvások jéggé tömörült talpaiban ott találni az egerek hieroglifáit, a melyek mutatják, hogy ezek a nekünk már eddig is oly sok kárt tett rágesálók a hólepel védelme alatt ugyancsak folytatták aknamunkájukat, most már azonban alig-alig látni egy-egy egeret, s a rozsvetésen legelő juhfalca lompos órének baktatása is a mellett szól, hogy nincs mi után szaladgálni a barázdákban.

Nem tudományos, de régi gazdai szempontból kritikus napjai e hónapnak (gyertyaszentelő és Mátyás) olyan se-se modorban multak el. Február 2-án délig sütött nap, 4—2 fok hideg volt, délután beborult, csipős hideg volt, szóval attól függött a telünk hosszúsága avagy rövidsége, hogy jókor kelő

medve van-e barlagunkban, avagy csak a nagy uri diner-k idejére feltápászkodó? . . .

Mátyás nap is reggelre fagyott . . . délután bokáig érő sár lett, tehát hozott is, vitt is jeget. Nehéz ebből kiokosodni! De úgy látszik, hogy erősen tavaszodik, már a szomszéd Borsodban megélenkült a határ, szántanak.

Gabona áraink jó magasak, különösen a zabot illetőleg, mely az ő tavalyi általánosán vékony, gyenge usance-ában hetipiaczainkon 17—18 koronával kél, míg árpa 16—18 korona, tengeri 11—13 korona, buzát (a kinek még van) 22 koronával eladhatja.

Itt van a tavaszi vetőmagvak előkészítésének, beszerzésének ideje. A magas beszerzési árak is mutatják a tavalyi egér esztendő kárait. Bükköny, melyből óriási a kereslet, a nálunk például 100%-ban kiszántott lóherések miatt, 22—23 koronával talál gazdát s még ily magas áron is alig lehet becsületes, telt szemü árut találni.

Érdekes ujítást tapasztaltam az idén az itteni magvizsgáló állomásra beküldött magvak csiraképességének megvizsgálásáról az állomás által kiadott »értésítvény«-ben. Régibb szokástól eltérőleg ugyanis a megjegyzés rovóban piros tintával, tehát *feltűnő módon* ez van írva: »Csirázási erély — 3 nap alatt 51%, fekete tintával pedig (mint régebben általánosán) ez: 10 nap alatt 92%. Érdeklődés az állomás vezetőjénél ezen tetszetős ujítás iránt, azon felvilágosítást nyertem, hogy: a csirázási erély a magvizsgáló állomásokon amugy is megállapítottán, minden egyes csirázásra megvizsgálendő magmintánál, annak a bevezetése az értesítvénybe már amugy sem teher, de előírás ezt nem tartalmazza, sőt csak gazdáknak szokták beírni, míg kereskedőknek nem. Hát én ezt hibának tartom, mert minden magnál nagy szerepet játszik a gyors kelés reménye, tudata, ezt pedig csak a csirázási erélyből állapíthatom meg, hát még az annyira kényes s gyenge csirákkal bíró tavaszi apró magvaknál és sokszor már forró, égető napsugaras időben kelető csalamadénál, a melyet frissen megszántott vagy müvelt földbe vetve, még a kikelés reményével vetek el, ha tudom, hogy az 6—7 nap alatt, míg a föld teljesen ki nem száradt kikél, de ha az csak 12—14 nap alatt kél ki — a mit a 10 nap alatti 92% csirázás bizonyít — bizony annak sok része bemarad a földben. Így tehát csak üdvözölni lehet ez ujítást s bárha minden gazda megvizsgálhatná magját ezen díjtalan módon, — sok keserü csalódástól s jelentékeny kártól mentené meg magát. Pedig általános a panasz, hogy gazdák magvizsgálatai még 1—2%-át sem teszik ki a megvizsgáló állomások forgalmának. Nagy kár!

Nemesak a vetőmagvak előkészítésének, hanem a hosszú estéknek, hosszú hajnaloknak (bár már örvendetesen rövidülnek!) időszakát éljük és így a gazda is ráér itt-ott olvasgatni. Olvasgattam én is e télen egy pár jó gazdasági könyvecskét, de egyet sem olyan szájam íze szerint valót, olyan izig-vérig magyar észjárással, ropogós magyar nyelven, találó hasonlatokkal és mégis mély tudással megírottat, mint Cselko István »A takarmányozás alapvonalai« címűt. (Patria 1909.) Hát ennek a könyvecskének nem szabadna hiányozni egy magyar gazda asztaláról sem, de nem felvágatlan módon ám, hanem agyon és agyon forgatva, olvasva, tanulmányozva, szóval használatban megkopva. Ha . . . ez így lenne, mindjárt nem lenne oly jogos és

KEMNA FORRÓGÓZEKÉI

szabadalmazott

SCHMIDT mérnökdoktor hirneves füsteső-tulhevitőjével

Minden más nedvesgőz-, compound- vagy compound-tulhevitett **rendszer** úgy **teljesítő-képesség**, mint **tartósság** tekintetében **messze felülmulnak** és **lényegesen kevesebb szemet fogyasztanak**.

Referenciákkal, kimerítő felvilágosításokkal és költségvetésekkel szolgál:

KEMNA J. BUDAPEST, VI., Váczi-körut 51. szám.

Sürgőnyezim: Kemna, Budapest.
Telefon 91—21. Telefon 91—21.

igaz Sperker »A huszdrágaság és a magyar szarvasmarha« című fenomenális cikkének ama (vádja?) kijelentése, hogy mi magyarok ősi fajtáinkból egyet sem tudunk önállóan kitenyészteni a mangalicza sertésen kívül, helyesen, addig ősi fajtáink kitenyésztéséről szó sem lehet. Adjon Isten! még hosszú, eredményes életet Cselko István volt gazd. akadémiai tanárnak, hogy sok hasonló könyvvel gazdagítsa annak a nemzetnek gazdasági irodalmát, melynek még sok oly lelkes, a magyar fajtaért oly lobogó lelkesedéssel sikra szállni képes gazdája van, mint Sperker Ferencz. Isten áldja meg őket!

Tél van, erős tél, ilyenkor elmélkedünk mi, gazdák, ilyenkor vesszük elő a czeruzát, számkönyveinket, törzskönyveinket, lapozgatunk bennük, kalkulálunk és az egy év alatt a gazdaságunkban tapasztaltakat összevetjük az eredmények kétszer-kettőjével. Szántóföldi terményeink mult évi eredményeiről már beszámoltam tisztelt gazdatársaimnak, nézzük most meg tehenészetünk törzskönyvét, illetve próbafejési jegyzékünket és abban ezeket látjuk.

Gazdaságunk magas hozammal (2460 l. átl. tejhozam) birt pinzgani tehenészetében az 1907-ik esztendőben kezdtük meg a tuberkulinozást 38% reagáló állatlétszámmal; a folyó év január 17-én megejtett tuberkulinozás eredménye pedig ez:

összesen beoltott: 33 drb állat,
ezek közül beteg: 3 » » = 10%,
» » gyanus 1 » » = 3%,
» » egészséges 29 » » = 87%.

ugy hogy ma már 14 drb pinzgani fejős tehenünk van és 15 drb vegyes növendékállatunk s ezek közül 2 drb eladó 5/4-ed éves bika (Lator, Lurko), a melyek apja kitünő (szin és esont) örökítő import bika, anyja egyiknek 3185 literes, másiknak 3263 literes sajátnevelésű tehén. Érdekes ezen két eladó bika anyjának azonos természete, egyik (Helén) tavaly lelelt I. 4-én, a másik (Hunczut) I. 12-én, ez idén lelelt Helén e hó 24-én, Hunczut lelelt 28-án. Feljegyzésre érdemesnek tartom ide írni, hogy a 24-én lelelt Helént e nap délutánján hallgatóimmal lemértem a Lydtin bottal s annak 135 cm. marmagassága mellett, hátmagassága 132 cm. volt, vemhességének utolsó perezeiben. Sapienit sat! — Jelenlegi törzsbikánk az előbbi import apával és 3900 literes anyai össel dicsekedhetvén, a legjobb auspiciumokkal nézünk redivivus pinzgani telivér tenyészetünk közeli kiváló eredményei felé, amennyiben már 1910-ben is 2498 liter pinzgani átlagunk, míg 26 drb-ból álló ösztehenészetünk évi átlaga: 2682 litert tett ki.

Demonstrációs gazdaságunk különböző fajtái, egy ugyanazon egyedenkénti takarmányozás mellett, hogy mily eredményt adtak a mult évben, ide írom:

2 drb simmentháli (Vancsó Béla szécsényi tenyészetéből, Nógrád m.) 3375 liter
2 drb berni (gróf Hunyadi faluszemesi tenyészetéből) . . . . . 2407 »
2 drb montafóni (Hatvani cukorgyár tenyészetéből) . . . . . 3030 »
11 drb bonyhádi (Kohn J. és Testv. budapesti istállóiból) . . . . . 2690 »

Champion volt:

1. a pinzgauiak között (Gilda 3) 3888.5 »
2. a bonyhádiak között (6) . . . 3620 »
3. simmentháliak között (I) . . . 3428 »
4. montafóniak között (II) . . . 3043 »
5. berniek között (I) . . . . . 2578.5 »

A takarmányozásunkat röviden következőben vázolom.

Takarmányozásunk a haszonhozamon alapuló csoportosítás szerint van beállítva, de a csoportok keretén belül egyedi takarmányozást üzünk éppen a napi tejhozam alapján.

Teheneink következőleg vannak csoportosítva takarmányozás szempontjából:

I. csoport	. . . . .	0—5 literig
II. »	. . . . .	5—10 »
III. »	. . . . .	10—15 »

Az összes állatok alaptakarmánya 1000 kg-ra: 17 kg. tavaszszalma, 80 » szeszgyári burgonyamoslák, 40 gm. só, (alom 5 kg.), mely alaptakarmányon felül kapnak az:

I. csoportbeli tehenek	1.7 kg. abrakot*)
» »	— » szénát;
II. » »	3.4 » abrakot,
» »	5.0 » szénát;
III. » »	5.0 » abrakot,
» »	5.0 » szénát.

A pecsenyebárány gazdaságot üző gazdáink már bárányaikat eladták. Egy szomszéd bérlo birkajuhainak 4 hetes bárányait Pestre élőszily kilogrammonként 96 fillérrel adta el, páronként 1 kilogrammot számítva le életre. A bárányok darabonként 5.6 kg.-ot nyomtak, tehát párjáért 10.76 korona esett. Az anyák fejése megkezdetvén, azok darabonként 10 dkg sajt hozamot adtak naponta, a mit 1 K 10 fillérrel értékesített gazdája.

Szarvasmarha áraink itt bent Kassán elég jók, mert az egész környék vásárai le vannak zárva száj és körömfájás miatt, a fogyasztás pedig egy ilyen piacról élő városban nagy; így 3 drb félig hizott bikát és ökröt kellvén eladnunk, azokért 90 fill. árat kapjunk élőszily kg.-onként minden levonás nélkül, etetés után 4 órával mázsálva.

Örömmel tapasztalván, hogy igen t. Szerkesztő ur »Szemléje« nagyon érdekesen összeállított mozaik rovatában helyet enged a gazdasági helyzet megvilágítására szolgáló cselédviszonyok megírására is, engedelmével egy igen érdekes esetről fogok legközelebb beszámolni.

Bölyny Dénes.

Mit lehet tenni a középbirtokosok érdekében.

A mult időben még a szaklapokban is felmerült a kérdés, hogy mit lehet tenni a középbirtokos osztály érdekében? Vártam reá a választ, de hiába, senki sem akart hozzászólni. Elmondom tehát szerény nézeteimet, amelyek azonban tisztán egyéni nézetek és természetesen nem tartanak csálhatatlanságra igényt, de az ügy iránti érdeklődés és a jóakarattal mentésük ki hiányosságait.

A középosztályt 3 minősítésbe lehet sorozni: 1. akik jól állanak, 2. a kik ingadoznak, 3. a kik elbuktak. A 48-as törvények felszabadtották a jobbágyságot, de a kárpótlás soká késett és mig ezt a középbirtokos megkapta, annyira eladósodott, hogy már a későn

*) (Fele buzakorpa, fele olajpogácsa.)

érkezett váltságdíj sem segített rajta. Az jobbágyság százbárdzás ekéje helyett tehát az uzorás kölcsönéhez kellett folyamodnia, a mi sehogysem vált be egyenértékű termelési eszköznek. Elbuktak tehát legtöbben saját hibájukon kívül, tehát nem a bor, kártya, hölgyek és paripa volt a főoka bukásuknak, mert ezeket az ősök is még mértéktelenebbül élvezték, hanem a megváltozott életviszonyok. Tudjuk, hogy a megváltozott viszonyok egész népfajokat vagy nemzeteket is megsemmisítettek, példa reá a kunok, avarok, rómaiak, sőt a zsidók története.

A gentrynek tehát csak becsületére válik, hogy még mindig él, sőt vezet még most is, ellenben élénk versenytársai közül is mellette időközben sokan tönkre mentek.

Nincs tehát azoknak a nagyhangu uraknak igazuk, a kik a régi gentryt kárhozátva, attól minden érdemet elvitatva, csakis saját magát teszik bukásáért felelőssé.

De vajjon megbukott-e? Felfogásom szerint nem, mert tekintsünk be csak a jelenlegi megélhetési források mindenik rétegébe. Ott fogjuk találni a gentryt mindenütt, ahol több-kevesebb sikerrel küzd a létért, sőt sok helyt vezető szerephez is jutott. A vármegyékben még legtöbb helyt ő vezet. A kormányzásban részt vesz. Ujabban a katonai pályán is kevesebb próbálkozik, sőt ipari és kereskedelmi pályára is számosan lépnek.

Megérdemi tehát ez az ujabban igaztalanul becsürelt gentry-osztály, amely 1000 éven keresztül fentartotta Magyarországot, hogy nagy szorultságában a nemzet vezetői félfordítsák tekintetüket és segédkezzen nyújtsanak neki. Belátta ezt Kaszelik, a nemrég elhunyt sokszoros milliomos nagy emberbarát, a ki 20 milliónyi vagyonát az önhibájukon kívül tönkrement gentry felségítésére hagyományozta.

Boldogult emlékü gr. Bethlen András volt az első, a ki belátta a segély szükségét és a farmbérleteket akarta meghonosítani, alkotott is kettőt, az egyik ma is fent áll, de ezek oly súlyos feltételekhez voltak kötve, a melyek magukban hordták a bukás csiráját. Az eszme helyes, de a bérösszeget nem szabad oly magasra esavarni, mint ezeknél volt.

Megérkezünk tehát az első stációhoz: az az elbukott és az ingadozó középbirtokos osztály lábbaállításához. Első és legfontosabb eszköz a farmbérletek alakítása. De még ez sem elég, mert a birtokokhoz berendezés is kell és ehhez pénz. Gondoskodni kell tehát oly pénztétekről, a melyből a földbirtokos osztály olcsó és könnyen hozzáférhető kölcsönöket kaphasson. Kell tehát egy pénztézetet alkotni, melyben bizonyos kulcs szerint minden birtokos részvényes legyen és az Osztrák Magyar Bankot a kiegyezésben arra kötelezni, hogy ezen banknak a szükséges kölcsönt rendelkezésre bocsássa.

Ezzel eljutottunk a még jól álló és ingadozó középbirtokos osztály segélyezésének módjához is, de még ez nem elég, mert ezzel csak a drága kölcsönöket konvertálhatja a gazda, de a kölcsönt vissza is kell fizetni. Gondoskodni kell tehát az államnak megfelelő védvámnak, hogy a buza ára a termelési költségeknek alá ne szálljon, hogy a szarvasmarhának jó ára, legyen, mert hiába konvertáljuk adósságainkat ha a későbbi időben nem tudunk haszonnal gazdálkodni és újból elmerülünk az adóságok tengerében. Azért kell az államnak oly intéz-

A LEGJOBB

MAUTHNER ÖDÖN

cs. és kir. udvari szállító magnagykereskedésében

BUDAPEST

IV., Kossuth Lajos-u. 4. VII., Rottenbiller-u. 33.

Az idejegyék megjelent, mely kívánatra ingyen és bérmentve küldetik meg.

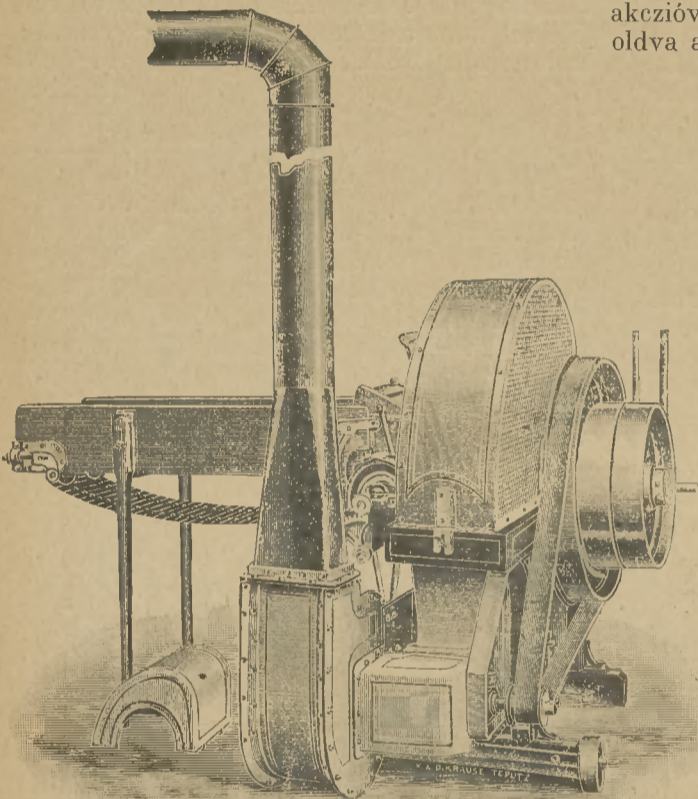
MAGVAK

kedéseket tenni, hogy a mezőgazdasági termékek haszonnal legyenek értékesíthetők. Ezért kell a borértékesítést okvetlenül szervezni, be kell hozni a bort a katonaság ételmezésébe a kávé helyett. A külföldi kivitel premiumokkal elősegíteni.

Meg kell adni a katonai létszámemelést, de a 3-ik évi szolgálati időt közgazdasági munkálatokra kell fordítani, mint pld. utak, vasutak építése, csatornázás, folyamszabályozás, alagcsővezés.

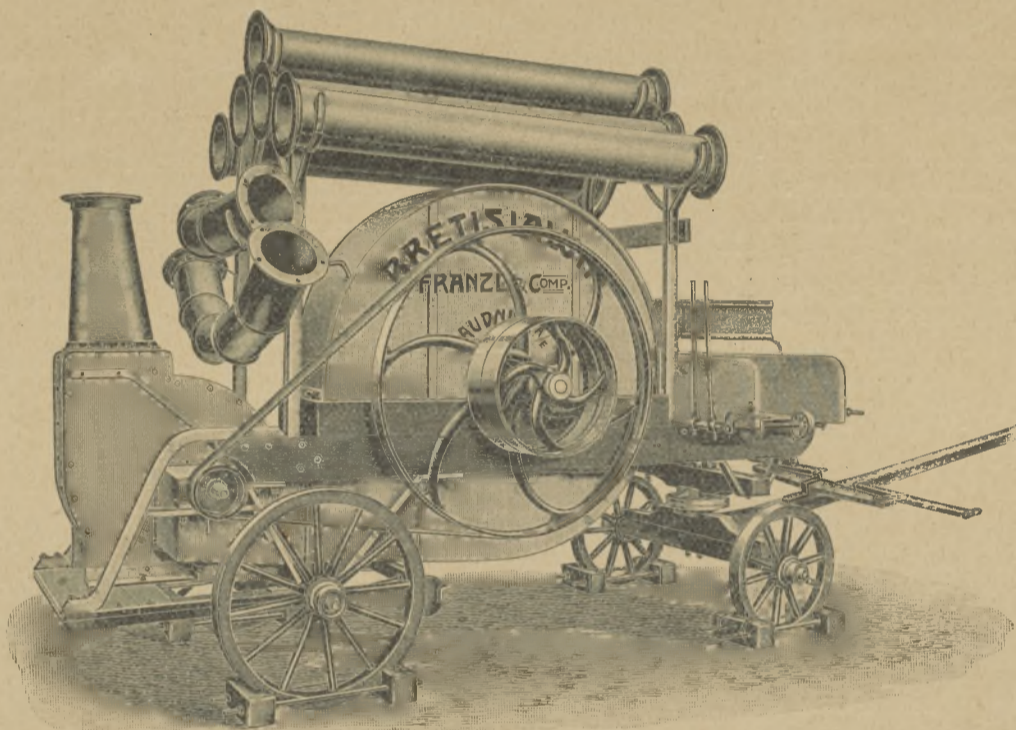
Az államhatalmat nem centralizálni, hanem decentralizálni kell, mert az elmondottakon kívül sok törvényes intézkedésnek meg kellene változnia, ha elég erős középosztályt és gazdaságot akarunk szervezni, amelynek szervezése által pedig erős és életképes Magyarországnak rakjuk le alapját. Ez okból veszélyesnek tartom a közigazgatás államosítását. A pénzkezelést nem volna szabad a vármegyék kezéből kivenni, hanem csak állami felügyelet (számvizsgálók) alá helyezni. Az adminisztrációt nem államosítani kell hanem csak a tisztviselőket kell életfogytiglan választani.

15. ábra. A Bretislavia kézi etetésre, munkára készen.

hogy csináljunk és jórészt csak papiron vannak, mert végrehajtásuk állami létünket kockáztatná. Ez a gyengébb fegyver az erősebbel szemben, de két élű fegyver. E helyett jobb lenne, ha a kis bajban felismernék a nagy baj csiráját és a kis bajt akadályoznánk meg.

A munkáskérdést szintén szánálni kell. A középbirtokos, különösen az oláh nemzeti-ségű vidékeken, azért nem képes nagy kiterjedésű birtoka dacára megélni, mert az oláh szerfelett hanyag, rest és megbízhatatlan munkás. Ezen állapoton telepítésekkel kell segíteni és pedig a kivándorlókat kell a telepítéssel visszaédesgetni. Meg vagyok győződve, hogy ha Fiumében a kivándorlónak mondják, »ne menj ki, mert itt, hazádba, kapsz 4—25 k.-hold földet, amelyen megélhetsz, megkapod beruházással amortizáció ellenében és 50 év múlva a birtok teljesen örökösöd tulajdona lesz«, a kivándorlók 80 százaléka hazájában marad. Ha pedig azzal az évi 120—200 ezer emberrel a lakosság nem fogy, a munkáskéz sem lesz olyan drága és telepítési-akcióval kapcsolatban egészségesen lesz megoldva a munkáskérdés.

16. ábra. A Bretislavia szállításra felszerelve.

tani. A fegyelmi ügyeket pedig, hogy visszaélések ne történhessenek, a 63 vármegyében mindig nem a saját, hanem a szomszédos vármegye fegyelmi hatósága intézze, tehát az 1-ét a 2., a 2-ét a 3., stb. a 63-ét az a melyik közelében van így nem kölcsönösen.

Vármegyei határozatok és szabályrendeletek felebbezés esetén terjesztendők fel a miniszteriumokba döntés végett, különben csak tudomásvétel végett. Így nem állhat elő azon abszurdum, hogy a miniszter egy már jóváhagyott szabályrendeletet egy újabb önkényes rendelettel hatályon kívül helyezhessen, ezt csak újabb közgyűlési határozat tehesse meg. A vármegyéknek nem állami dotáció kell, hanem állandó jövedelmek, melyek felett szabadon rendelkezik, hatósági közegeivel maga hajtja be és melyeket a kormány el nem vonhat. Ösödiktől fogva voltak törvényeink, melyeket az erősebb nyomására meg kellett

Tulajdonképpen, ha a középbirtokos osztály megerősítéséről szólunk, ezen kérdéssel minden törvényünk, egész állami szervezetünk összefügg, én csak a főbb bajok orvoslásáról kívántam szólni és egyben néhány eszmét vetettem fel, melyek megvalósítása egész állami életünkre nagy kihatással volna és mezőgazdaságunkat virágzásra segítené.

Ha sikerült a nagyjelentőségű kérdést csak egy fél lépéssel a megoldás felé vinni, már akkor nem hiába fáradtam.

Csokalyi Fényes Károly.

Bretislavia.

Ujabbán egy igen jó, javított szerkezetű szecskavágógép került forgalomba. Ez a »Bretislavia« nevű gép, Franzl et Comp. (Raudnitz a/E) cég gyártmánya, mely most teljesen tökéletesítve jelent meg a géppiacon

és ezidőszerint a legcélszerűbb és legjobb szecskavágó gépek egyikének mondható.

A »Bretislavia« három nagyság szerint készül és eszerint járgány-, motor-, vagy gőzcséplő berendezéssel egyidejűleg üzembe hozható, mely a szalmarázóból aláhulló szalmát azonnal felszecskázza és bármely távoleső helyre tetszés szerint elszállítja.

Igen nagy előnye az, hogy minden idegen anyagtól mentes, tiszta szecskát készít. Így pl. drót, szögek, a marhákra igen veszedelmes anyagokat különválasztja és egy külön e célra alkalmazott szekrénykébe felfogja, mivel ezek a szalmánál sokkal nehezebb anyagok oda behullanak. Vagy pedig e célra külön mágnes betét is alkalmazható, mely a fent említett anyagokat magához vonzza.

Jelentékeny előnye rejlik abban, hogy ezen gép alkalmazásával sok emberi munkaerő takarítható meg, ugyszintén a szalma ily módon felszecskázott alakban kisebb helyen és jobban elhelyezhető, pormentes és földel alatt elhelyezve ment az idő káros behatásaitól, tehát jobb takarmányt is szolgáltat. Elmés szerkezete minden balesetet kizár és könnyű járást, tartóságot kölcsönöz neki.

A „Bernard-foszfát“-ról.

Nem először találkozunk olyan kísérletekkel, hogy a hazai műtrágya-piacra nyers foszfátokat csempésznek be a superfoszfát és Thomassalakat teljesen pótló foszforsav trágya gyanánt és sohasem hiányoznak az ajánlóleveleken olyan kétes értékű trágyázási kísérleti adatok, a melyek ezen nyers, de hangzatos nevekkel ellátott foszfátokat mint kitűnő műtrágyaféléket állítják a hiszékeny gazdák elé. Szerencse azonban, hogy a feltétlenül megbízható kísérletek ezen nyers foszfátok trágya értékéről szóló, tulzottan kedvező jelentéseket még idejében a kellő mértékre szállítják le, mielőtt azok a gazdaság közönség szélesebb rétegeiben elterjedhettek volna.

Néhány évvel ezelőtt ez a sors ért egy hamburgi cég által világgá bocsátott nyers

A lefolyt idény tapasztalatai beigazolták, hogy mégis a

CASE az igazi SZÁNTÓGÉP!

A CASE-gép } csövei **nem** folynak
kazánja **nem** megy tönkre
nincsen tuleröltetve.

15 év tapasztalata a CASE járvaszántó gépeket minden más versenygyártmány fölé helyezte.

Vezérképviselő: Hahn Arthur és Társai, Budapest, VIII., Üllői-ut 52g.

foszfátot, a melyet a cég a jóhangzású agrikultur-foszfát névre keresztelt; pedig ha említett firma hihetetlen szívóssággal igyekezett meghonosítani gyártmányát, mely a gyártmány nevet tulajdonképp csak azzal érdemelte ki, hogy finom porrá volt őrölve.

Most ismét kísért egy ilyen nyers foszfát termék, a melyet egy trieszti cég, Vittorio Schifflin, mint *égetett* foszfátot Bernard-foszfát néven Thomassalakk pótlására alkalmas műtrágya gyanánt ajánl.

Ezen cégnek úgy látszik sikerült az ország északi részén üzletet kötni vagy legalább képviselőt szerezni, mert felső Magyarországból a közelmúltban ismételen küldtek be a magyaróvári kísérleti állomásra »Bernard-foszfát« megnevezéssel nyers foszfátokat vegyelemzés céljából.

Ezen mintákban talált az állomás:

	I. mintában	II. mintában
összes foszforsavat (P_2O_5)	23.73%	23.56%
égetett foszfátot		
foszforsavat	1.29%	1.27%
porfinomságot	97.0%	96.5%
égetett foszfátot		
égetett foszfátot	5.4%	5.4%

Az összes foszforsavnak megfelelő tricalciumfoszfát 51.79, illetőleg 51.42%.

A kémiai vizsgálat gyakorlati trágyázási kísérletek nélkül már magában azt mutatja, hogy egy silány minőségű, jelentéktelen trágyaértékű foszforsavtrágyával állunk szemben. Ismeretes ugyanis, hogy a foszforsavtrágyák értéke foszfortartalmuk oldékonyaságától függ. A szuperfoszfátoktól eltekintve, a melyekben a foszforsavat már vízben is oldódik, a foszforsavtrágyák értékének fokmérője ez idő szerint azok foszforsavának oldhatóság a hig, 2%-os citromsavban. Wagner szerint általában ezen alapon ítélhető meg leghelyesebben a foszforsavtrágyák ható-

képessége. Minél nagyobb hányada oldódik az összfoszforsavnak 2%-os citromsavoldatban, általában annál nagyobb értékű foszforsavtrágyával van dolgunk.

Ha tehát a Thomassalakk összes foszforsavának átlag 80%-a oldható 2%-os citromsavban, a »Bernard-foszfátok« pedig a fentiek szerint csak 5%-a, úgy ez már magában véve jellemző a »Bernard-foszfát« trágyaértékére nézve.

De ha a »Bernard-foszfátot« citromsavban oldható foszforsav-tartalma alapján egyéb nyers foszfátokkal hasonlítjuk össze, mely utóbbiaknak összes foszforsav-tartalmát Biró elemezte meg citromsavban oldhatóságukra nézve, úgy azt látjuk, hogy a »Bernard-foszfát« összes foszforsavának kisebb az oldhatósága, mint az alant megnevezett nyers foszfátok bármelyiké, a melyeket pedig senki sem mer — legalább valódi nevükön nem — műtrágya gyanánt forgalomba hozni.

Biró szerint van ugyanis az

	Össz. P_{205}	Citroms. oldh. P_{205}	Citroms. savban oldhatós.
Ocean-foszfátban	39.73%	13.70%	34.48%
Christmas »	39.68%	9.89%	24.92%
Algier »	29.56%	9.13%	30.88%
Koprolithban	27.88%	7.04%	25.25%
Apatitban	25.74%	2.48%	9.63%
I. Agrik. foszfátb.	25.18%	6.88%	27.32%*
II. »	30.38%	10.58%	34.82%*
III. »	21.52%	3.70%	17.19%*
IV. »	22.98%	3.52%	15.31%*
V. »	21.48%	3.66%	17.03%*

*Átlagos oldhatóság 23.3%.

Ezen műtrágyát forgalomba hozó cég ugyan merő képzelődésnek nevezi azt, hogy

a Wagner által ajánlott citromsavban oldhatóság a foszfor-trágyák hatóképességének helyes mértékadója, de a gyakorlati kísérletek nemcsak ellenmondanak ennek az állításnak, sőt lépten-nyomon megerősítik a Wagner-féle feltevés helyességét.

A »Bernard-foszfátot« változatosság kedvéért *égetett* őrölt nyers foszfátok nevezik, különös hangsúlyt helyezve az *égetett* szóra, a mely művelet által a nyers foszfát hatékonyasága állítólag fokozható.

A nyers foszfátok égetésének ugyanis az a feltevés az alapja, hogy a kiégetett nyers foszfátban — a Thomassalakkal analog — a nehezen oldódó tricalciumfoszfát könnyen oldódó négy alju mézsfoszfáttá alakul át. A kiégetett nyers foszfátokban azonban laboratoriumi kísérletekkel nem sikerült ezen könnyebben oldódó foszforsav-vegyületet kimutatni. A kiégetett anyag összes foszforsavának citromsavoldhatósága sem változott az eredeti nyers foszfátéval szemben.

Molinari és Ligot által végzett összehasonlító tenyészedény kísérletek sem szólnak a mellett, hogy az égetett nyers foszfátok trágyahatása az égetés következtében javult volna. Ezen szerzők által kedvező homokkulturán zabbal végzett trágyázási kísérletek eredményeit összegezve az adódik ki, hogy — a trágyázatlan talaj terméseredményét 100-nak véve — a Thomassalakkal ugyanazon feltételek mellett 320, az égetett foszfáttal ellenben csak 120 volt az elért terméseredmény.

Homoktalajon, tenyészedényekben végzett kísérletek eredményei olyanok voltak, hogy trágyázatlan talajon 100-nak vett terméseredménnyel szemben, azonos körülmények között, a Thomassalakké 167, az égetett nyers foszfáté csak 109 volt.

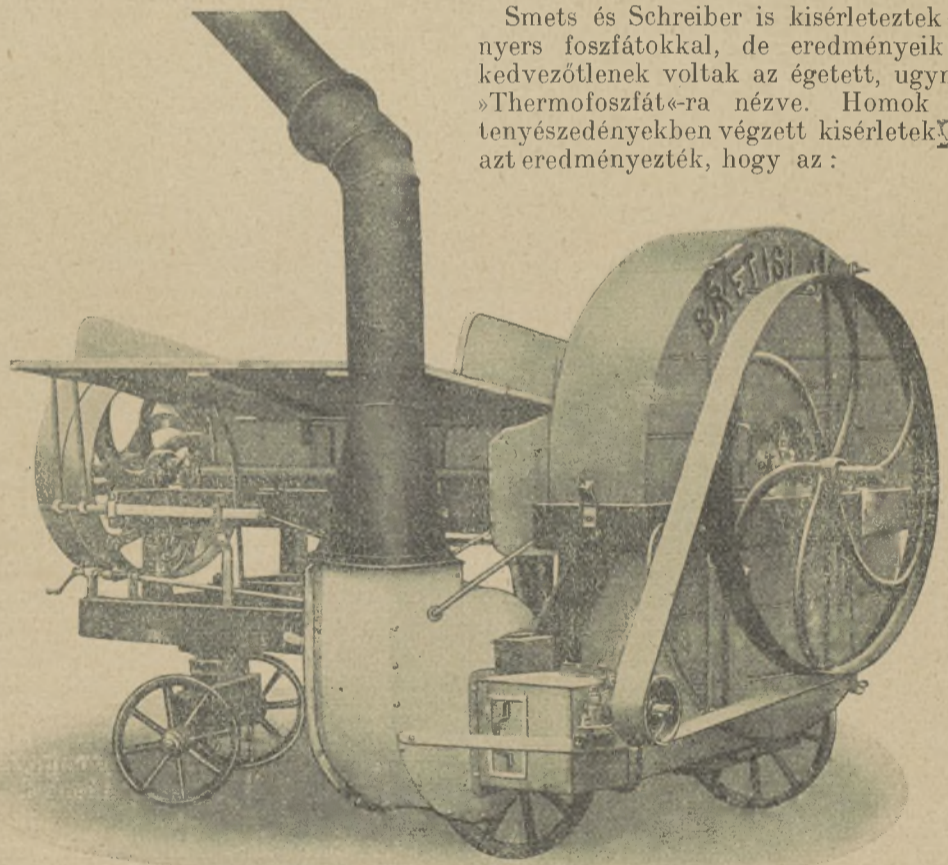
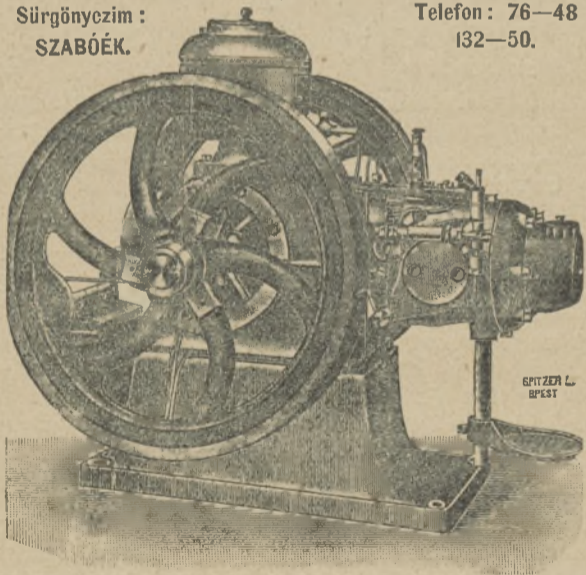
Smets és Schreiber is kísérleteztek égetett nyers foszfátokkal, de eredményeik szintén kedvezőtlenek voltak az égetett, úgynevezett »Thermofoszfát«-ra nézve. Homok talajon tenyészedényekben végzett kísérletek, ugyanis azt eredményezték, hogy az:

BOLINDER nyersolajmotorok nyersolajlokomobilok

csak
SZABÓ EMIL ÉS TÁRSA cégnél
Budapest, VI. Teréz-körút 46/L. G.

Sürgőnyezim:
SZABÓÉK.

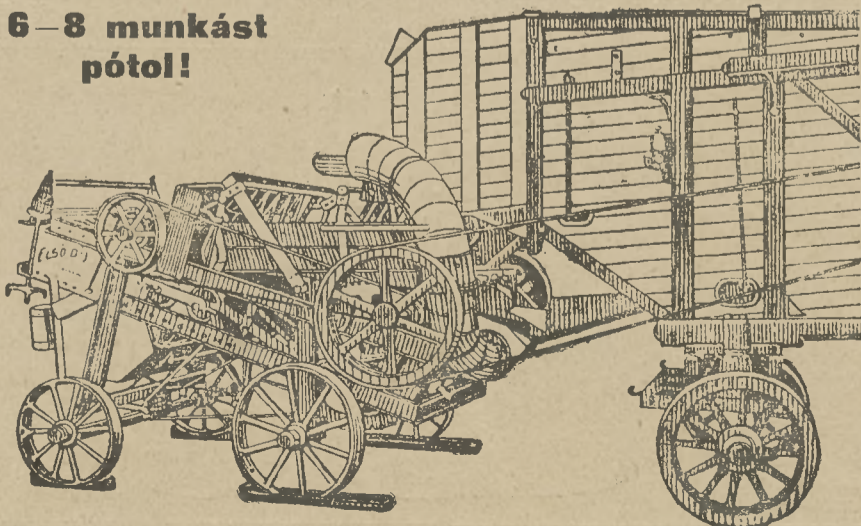
Telefon: 76—48
132—50.

ÁRJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

17. ábra. A Bretislavia gőzcseplőhöz alkalmazva.

6—8 munkást pótol!

WELGER-féle szabáldalmazott szalmapréselevátor (kazalozó)

az **egyedüli**, mely minden emberi segítség nélkül **teljesen önműködően** kötöz is. — Bálok nagysága **szabályozható!**
Alkalmazható **minden gyártmányú** cséplőhöz, **anélkül**, hogy az eddiginél erősebb mozgony váltnék szükségessé.

Elpusztíthatlan tartóssága, feltétlenül megbízható, há adatos szerszám. **Kizárólagos** gyártója és egyedüli elárúsítója hazánkban és a Balkánon az

Első Magyar Gazdasági Gépgyár r.-t.

Budapest, VI., Váci-ut 19. Tessék prospektust kérni.
Nagy uradalmakban kívánatra díjmentesen bemutatjuk.

	összes- termés	mag- termés	termés- arány
foszorsav trágya nél- kül	2 g. 46	0 gr. 41	100
1/8 gr. Thomassalak foszforsavval	28 « 70	6 « 60	1160
2 gr. kiégetett nyers foszfát foszforsav- val	11 « 52	2 « 68	460

volt. Mindezek után azt ajánljuk, hogy a gazdák mint minden újfajta termelési kísérletek útján még ki nem próbált műtrágyától, úgy a »Bernard-foszfát« vásárlásától is tartózkodjanak, annyival inkább, mert a nyers foszfátot — mint a milyen az említett új műtrágyaféleség is — már természetüknel fogva is sem kecsegtethetnek üdvös eredménnyel és a legkevezőbb talaj- és időjárási viszonyok mellett is csak igen kétes sikerrel használhatók és a gazda legtöbb esetben csak hiába szórja ki érettük a pénzét.

Faltin Adolf.

A gyümölcsfák trágyázása,

Hogy a trágyázás a gyümölcsfákra jótékony hatással van, azt tudtuk és vallottuk mindenkor, de úgy »kézzelfoghatólag« nem tet'e senki szembetűnővé ennek hatását, főleg azért, mert a dolog természeténél fogva a gyümölcsfánál jó előre kell dolgoznunk, hogy a hatást láthassuk, — és hogy ezt a hatást össze is hasonlíthassuk, ahhoz egykoru s hasonló fajtájú gyümölcsfa ültetvényre is lenne szükség.

Az egyik gyümölcstermelő a fák közét műveli és trágyázza és dicsekszik vele, hogy az ő fái így meg úgy teremnek, mert a köztes termelés céljára adott trágyából bőven jut a gyümölcsfáknak is. A másik gyümölcstermelő meg ujongva meséli el, hogy milyen jó ideája támadt. A pöczegödrök tartalmát fáinak koronaterületére hordatta és beásóztatta. Milyen gazdag és buja lombosodás, milyen hatalmas gyümölcs-rügyfakadás volt ennek a következménye. És így tovább! De hát rendszeres és okszerű trágyázásról, mint említém, kézzelfogható biztosat nem tudunk.

A műtrágyák mai korszakában azonban a gyümölcsfák magatartása sem maradhatott ismeretlen az egyes műtrágyákkal szemben. Ki lett ez is kísérletileg kutatva és ma már abban a helyzetben vagyunk, hogy biztos irányban adhatunk tanácsokat.

Van Németországban (Hessenben) egy nagy gyümölcsgazdaság, Dippelshof. Ennek az igazgatója *Weitzel-Langenbau*. E nagy gyümölcstermelő birtokon a termelés a »do ut des« elvére van fektetve. A gyümölcsfák sorközei zöldtrágyázással (lupinus és búkköny) tartatnak termékenységbn, a melyek a köztesen termelt mezei termények táplálékául is szolgálnak. Minthogy pedig ilyenformán a fák csak mellékesen jutna, ezért minden egyes gyümölcsfa még külön 150 grm. műtrágyát is kap, a melyben superfoszfát, chlorkáli és chilisalétrom van. Ez a műtrágya ősztel lesz a felásás előtt elszórva, illetve belőle csak a superfoszfát és a káli, míg ellenben a chilisalétrom tavasszal szóratik rá a felásott koronaterületre és azután sekélyen be lesz kapálva.

A dippelshofi birtokon a gyümölcsfa már az elültetéskor is hathatósan lesz istápolva. Ugyanis a fa részére ásott gödörből kiemelt

földhöz, mielőtt visszakerülne a földbe, 2 és fél klgramm thomassalakot és jól elkorhadt istállótrágyát kevernek és az ültetésnél 2 ásó elegyített földhöz egy ásó ilyen trágyával kevert földet hajítanak a gödörbe. Ha azután a fák már 6 évesek lesznek, akkor 120 grm. egyenlő mennyiségű foszforsavas káli és salétromból álló műtrágya keveréket adna egy-egy fára, amit a *Sutter*-féle lyukasztó vassal körülbelül 30 cm. mélyen juttatnak be a földbe a fa koronaterületének minél több pontjára.

Rendszeres és okszerű trágyázás szempontjából egyébként az a legszükségesebb, hogy a gyümölcsfák trágyaigényét illetve tápanyagszükségletét ismerjük, mert csak így lehet támpontunk az adandó trágyamennyiségek meghatározására. E tekintetben sem állunk már tanácsalantul. A francia *Simon, Pierre* és *Lechartier* szerint általában véve 5 grm. foszforsavat, 15 grm. kálit és 10 grm. légenyt emésztenek föl a gyümölcsfák évente pro m². — Dr. *Steglich* és *Barth* [német professzorok szerint ellenben 5 grm. foszforsavat, 22 grm kálit és 17 grm. légenyt. A német birodalmi gazdasági egyesület gyümölcslétszeti osztálya ezirányban beható kísérleteket végeztetett s e szerint megállapítottatott, hogy egy 25 cm. törzskerülettel bíró alma vagy körtefa 9 grm. foszforsavat, 36 grm. kálit és 38 grm. légenyt igényel évente.

Nincs pedig csudálkozni való azon, hogy ezek az adatok nem vágnak össze, mert hát fa és fa, valamint talaj és talaj közt is óriási lehet a különbség. Tájékoztatóul tehát nagyon is jól szolgálhatnak az említett adatok, amelyek közt a középben kereshetjük az igazságot, csak azt említve föl, hogyha ezeket alapul is vettük számításunknál, mégis nem lesz fölösleges a káli és foszforsav adagok kétszeresét számítani és adni évenként rendes adagként, és csak a légenynél maradjunk meg az igények határai között.

Ugyanis a foszforsavnak és a kálinak bőségesen kell rendelkezésre állni, ha azt akarjuk, hogy a gyümölcsfák a kellő mennyiséget meríthessék belőle, a fölösleg úgy sem vész el, mert azt a föld lekötve tartja, ellenben a légenyből a bő esők sokat a mélybe sodorhatnának le s azért a légeny tulságos adagolásával könnyen állhat be helyrehozhatlan pazarlás.

A californiai Sacramentó-völgyben a Stephens nővéreknek van egy nagyszabású gyümölcösök, amelyet a három nővér valóban amerikaiasszorgalommal ügyszeretettel s a legmodernebb elvek szerint maga kezel. Évről-évre rendszeresen műtrágyáznak, — de a siker szinte bámulatraméltó is. Az említett birtokon a 7—8 éves cseresznyefák évi 700 grm. chlorkáli és 1500 grm. thomassalakkal trágyázás mellett átlagosan 4·3 klgrm., szemenként átlag 4 grm. súlyu gyümölcsöt teremnek. Ezt a trágyát a következő évben 660 grm salétrommal egészítették ki, amikor is az átlagtermés fánként 6·6 klogrmra emelkedett, ugyancsak 4 grm. szemenkénti súly mellett. Azóta évről-évre ugyanezt a trágyamennyiséget adják minden fájuknak s a termések a fák korával lépést tartva kifogástalan minőség mellett évről-évre emelkednek. Mint rendkívül érdekes tény említém föl, hogy a mintegy 400 acker területű gyümölcsös évente átlagosan 20.000 dollár jövedelmet hoz a nővéreknek.

Ha ezen trágyázásokkal járó pénzbéli áldozatokat is nézzük, úgy az valóban jelenték-

telen. A hatás pedig óriási, főleg ha mellette az egyéb szükséges művelést is megadjuk.

De miből álljanak ezek?

E részben három irányról lehet szó. Az első irány az, amidőn a gyümölcsfák aljában konyhakerti, sőt egyéb növényeket is termesztünk. Ezen rendszer rendes trágyázás és művelés mellett bebizonyodottan nincs a gyümölcsfáknak ártalmára. Ennél sokkal jobb a második irány, a melyet Amerikában követnek s ez abban áll, hogy a gyümölcsösök mezejét rendszeresen művelik, tehát trágyázzák, szántják és kapálják, de nem vetik be és ki nem használják. Az amerikai farmer ugyanis a gyümölcsös földjét kizárólag a gyümölcsösnek tartja fenn és trágyázza jól. Ez adja azután a legjobb eredményt is.

A harmadik irány a legrosszabb: a gyümölcsösök begyepesítése. A gyepek ugyanis eleszi a táplálékot a gyümölcsfa elől, nemereszti be az esőcseppeket a földbe a gyökerekhez, a fa tehát így éhezésre és szomjazásra kényszerülve csak ritkán és akkor is keveset terem. Ez a mód a *magyar módszer*, — és ezzel szakítanunk is kell.

Nagy Dezső.

KÖNYVISMERTETÉS.

Feststellung des Lebend- und Schlachtgewichtes des Rindes durch Messungen. Irta dr. *Phil. Frohwein*. Ára 50 pfennig. Fritz Grabow, Berlin W. 30. Gledithy-Strasse 26. Immár 4-ik javított kiadása. Nagyon érdekes mű, mely a lapály- és hegyi marha testsúlyát mérések által határozza meg, egy szállagmérce segítségével. Frohweinnek ezen műve nagy elterjedésnek örvend és segítségével különösen azon gazdaságokban, ahol marhamérleg nincsen, a gazda a szállagmérték és a kisfüzet segítségével megtanulhatja, miként kell a marha súlyát mérésekkel meghatározni.

Hont vármegye G. E.-nek 1910-es évkönyve is most jelent meg Bolgár István titkár szerkesztésében, mely hűségesen beszámol a gazdasági egyesület működéséről.

KÉRDÉSEK ÉS FELELETEK.

Kérdés. Miért falják fel a koczák malaczaikat?

Már régebb idő óta sajnálattal tapasztalom, hogy koczáim a megmalacozás után malaczaikat felfalják. Mi ennek az oka és miképpen lehetne ezt meggátolni? *K. V.*

Kérdés. Tőzeg mint alom.

Ájánlatot kaptam egy tőzeget szállító uradalomtól. Lóistállómban kísérletezni szeretnék vele, mert az istállót teljesen szagtalaná teszi, no meg mert úgy vélem, igen intenzív tartalmu trágyát is kapok. Mily összeget lehet áldozni q-ként a tőzegért és mennyi tőzeg használandó fel havonként és lovanként. Kifizeti-e magát a tőzegalmozás? *L. M.*

Kérdés. Szibériai köles termelése.

Ájánlották a szibériai kölest vetésre, milyen talajon diszlik, milyen a megmunkálása és milyen a hozamának a minősége és mennyisége takarmányban, esetleg magban. Jó takarmányt ad-e? Kérem t. gazdatársaim szives választát. *T. D.*

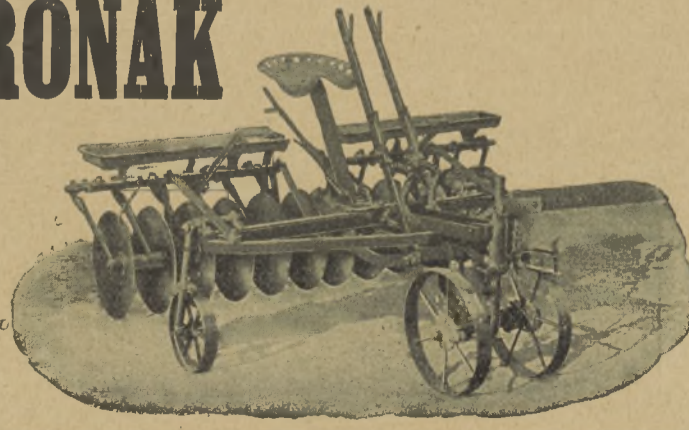
Mc Cormick TÁRCSÁSBORONÁK

egyenletes munkájuk, könnyű vontatásuk, legerősebb szerkezetük és legkiválóbb anyaguk révén a legkedveltebbek és legelterjedtebbek. **A tavaszi szántásokra** a legújabb szabadalmazott és a hazai viszonyoknak teljesen megfelelő

Mc Cormick TÁRCSÁSBORONÁT

már most kérjük megrendelni, miután gyárunk különben nem képes az óriási szükségletet idejében szállítani.

Mc CORMICK HARVESTING MACHINE COMPANY, Budapest, V., Váci-ut 89.

Kérdés. Honvédbogár a repcében.

Repcevetésben a honvédbogár annyira elszaporodott, hogy veszélyeztetve látom annak terméseredményét. Szeretném megvédeni e paraziták ellen. Ha volna a bogárfogó és a lárváinak tiprásán kívül más, gyakorlati s talán sikeresebb védekezési mód. Mint védekező anyagot, említik az *arzénsavas rezet* (svájnfurti zöld) a lárvák ellen, hogy azon védőszer megfelel-e a valóságban? Vagy mely szer volna megfelelő a sikeres védekezéshez? És miként kell alkalmazni egyik vagy másik anyaggal a védekezést?

Tisztelettel kérem gazdatársaimat, hogy e téren szerzett tapasztalataikat közölni sziveskedjenek. Előre is köszönöm szives válaszaikat.

Cs. S.

Felelet. Kártérítés bérbeadott birtokon kiütött száj- és körömfájás miatt című kérdésre.

1. Hogy az ördögbe is volna köteles kártérítéssel? Hiszen a száj- és körömfájás nem szavatossági betegség elsősorban, másodsorban pedig a betegséget bizonyára ön szándékosan nem hurrizolta a gazdaságba. Nincs tehát olyan bíróság, mely önt kártérítésre kötelezné. Efelől egészen nyugodt lehet. A száj- és körömfájás máskülönben is mulandó természetű, mely ritkán jár halálozással.

Káldy Szücs János.

2. A ragadós száj- és körömfájás nem képez szavatossági hibát, ennél fogva az eladó, jelen esetben a birtokbérbeadó nem tartozik szavatossággal, annál kevésbé, mert amint a kérdésből is kitünik, a bérbevevő az állatot megvizsgálta, látta, hogy beteg, tudva vette át betegséggel. A szavatossági joggyakorlat pedig azt mondja, hogy az eladó szavatol azon hibákért (rejtett és lényeges), melyek az állatban az eladáskor jelen voltak, amelyeket a laikus nem ismerhet fel. Jelen esetben az átvevő az átvételnél tudta azt, hogy az állat beteg, hogy a betegség minemőségét nem ismerte, az itt nem játszik szerepet. Ha az átvevő betartotta volna az 1888. VII. t.-cz. 23. §-ának rendelkezését, hogy minden belső megbetegedés azonnal bejelentendő, úgy módjában lett volna e betegség minemőségéről is tájékozódhatni. Tekintve, hogy a ragadós száj- és körömfájás fertőzése esetén a tünetek rendszeren már 6—48 óra alatt jelentkeznek, ez esetben pedig az átadás után csak három nap múlva jelentkezett e betegség, így a legnagyobb valószínűséggel az új tulajdonos vagy személyzete hozta magával a betegség csiráját. Tehát ez alapon se felel bérbeadó, de meg azért sem, mert a ragályos száj- és körömfájás muló betegség és aránylag hamarosan gyógyul, különösen gondos kezeléssel és így nagyobb károsodást vagy az állatokban értékesökkenést nem von maga után.

Dr. Kukuljevič József.

Felelet. Ökörfogát vagy hidegvérű ló mint gazdasági igásállat című kérdésre.

A kérdéses gazdaságban, mely az Alföld szívében van, feltétlen ajánlatosabb az igás-ökör, — magyar ökör, — mint a hidegvérű lónak bármely fajtája. Még pedig azért megfelelőbb, mert olcsóbb a takarmányozása, nem kell neki drága szerszám, vasalás a lábára s végül az ökör okszerű 2—3 éves kicseréléssel értékéből abszolút semmit sem veszít, sőt ügyes üzleti érzékkel még haszonnal cserélhető ki, míg a ló, ha megvénült, nem ér semmit ugyszólván s pár évi használat után sem lehet már eredeti árát, értékét visszakapni. Én tehát nyugodt lélekkel ajánlom a magyar ökröt. A vételára, azt hiszem,

egyenlő mindakettőnek, a hidegvérű lónak is, mint az ökörnek. Káldy Szücs János.

Felelet. Lefiadzott koczák betegsége című kérdésre viszontválasz.

Káldy Szücs János mult évben megjelent cikkét, a keményfapadlókból építeni ajánlott ólakról figyelemmel elolvastam. Nem tartom azonban sem czélszerűnek, sem megfelelőnek az általa ajánlott ólakat. Sokkal drágábbak, legalább is fában szükkülő vidéken, mint a téglából épített, de meg az oldal-falak között lévő fűrészpor, tőzeg stb.-be, mindenféle féreg, patkány belefészkel, nem olyan tartós, mint a téglából és a mi fő, nem tisztítható, fertőtleníthető oly tökéletesen, mint a téglából épített. A február 12-iki számban azt írja t. cikkirő, »hogy a téglából készült ól, ha pláne még czementtel is van burkolva, káros«, most pedig viszontválaszában azt mondja »a padozatot én is betonburkolattal ajánlottam és ajánlom«. Ezekből úgy látszik, hogy t. cikkirő ur is közeledik lassanként az én álláspontomhoz, mert a padozatot már megengedhetőknek véli, első cikkével szemben, betonból építeni. Azon okok, melyek a padozat minőségénél fenforognak, hygienikus szempontból azt hiszem ugyanazok vonatkoznak az istálló többi részeire is.

Idáig tényleg nem nyertem tudomást arról, hogy a modern téglá, czement és *kellőképen* szellőztetett istállók okozzák a legtöbb állati betegségeket, melyeknek állítólag 70—80 százalék hülés folytán származik és a melyek járványos betegségeké fajulhatnak. Manapság, a midőn kivált a sertések között pusztító járványos betegségekhez képest más egyéb betegség ugyszólván alig jöhet figyelembe. A modern tenyésztő legfőbb gondja főleg védekezés a járványos betegségek ellen. Éppen ez lehet az oka annak is, hogy Németország elismert tenyésztői, tudósai fenti és K. Sz. J. által fentemlített nézetei ellenére, mindenütt modern, téglából, vasból, czement és betonból építik istállóikat. Erről személyesen bő alkalmam volt legalább is 30 német nagytenyésztőnél meggyőződni. De nem találom nyomát sem jelesebb szakmunkákban a t. cikkirő ur által ajánlott és emlegetett istálló építkezésnek. Csak néhányat vagyok bátor a nevesebb szakmunkákból áttekintés végett felemlíteni, melyek mind nekem adnak igazat. Dörner: A sertés Magyarországon, May's Schweinezucht. Dr. E. Nörner: Praktische Schweinezucht. Rohde-Schmidt: Schweinezucht. Engel's Viehstall, Schubert's landw. Baukunde stb., stb.

Igaz ugyan, hogy igen sok betegségnél alkalmi ok, illetve praedisponáló ok gyanánt szerepel a meghülés, de azért merész dolog volna minden járványos betegséget meghülésre visszavezetni. Megbetegedést okozó természetes fertőzés létrejöttének számtalan idáig nagyobbbrészt ismeretlen feltételei közül, a meghülés csak egy a sok közül.

Mint hogy tehát a fertőző betegségek nem csupán meghülés folytán állhatnak elő és terjedhetnek, azért ellenük csak a modern hygienikus viszonyoknak megfelelő eljárással védekezhünk. Éppen ez az oka annak, hogy manapság minden modernül gondolkodó gazda, ha csak teheti lerombolja deszka óljait és helyébe felépíti az én kívánságom szerint az istállókat.

Sajnos kiscgazdáink ma még nagyon elhanyagolt, összetakolt ólak, istállóba tartják állataikat, de tehetetlenül is állanak a minduntalan kiterő járványos betegségekkel szem-

ben. Csak meg kell kérdezni őket, mennyi sertésük pusztul el évente ragályos betegségben. Bizonyára nem 1 százalék, mint a t. cikkirő ur mondja, hanem legalább is 60—70 százalék. Ezen állításomat azt hiszem felesleges számokkal bizonyítani, mert mutatja maga a nagy sertésdepekoráció. Blascsó Gyula.

Felelet. Fias koczák tejelő takarmánya című kérdésre.

Tejelő koczák takarmányozásánál a főszűl arra fektetendő, hogy azok elegendő fehérjéhez jussanak a tejelésre kedvezően ható takarmányokban.

1000 kg. élősulyra legczélszerűbbnek mutatkozik 20—25 kg. szárazanyagot etetni, mert ennél kevesebb takarmány nem kelti bennük a jóllakottság érzetét, másrészt nem tölti meg kellőleg gyomrukát s így az emésztés nem oly tökéletes. Mint tejelő állatoknak, fehérjeigényük nagy (1000 kgr. 2—2.5 kg.) a szoptatandó malacok száma szerint több vagy kevesebb. Végre a takarmány táphatása keményítőértékben 14—19 kg. legyen.

A koczák etetésére alkalmas takarmányok nyáron a legelő füve, lóhere, luczerna, herefüves, baltaczim, stb., télen különösen a burgonya (párolva) árpa, zab, tengeri, olajpogácsák, korpá, a fehérjedus hüvelyesmagvak, lef. tej, iró, stb.

Romlott, penészes, avas takarmánynak tulhideg mosléknak, sör-törköly, szeszmosléknak etetésétől azonban tartózkodni kell, mert ezek az anyagok emésztési zavarokat idéznek elő, mi a legtöbbször a malacoknál végzetes kimeneteli hasmenésre vezet. Minthogy kérdésttevő nem közölte, milyen takarmányokkal rendelkezik, az említettek variációjából több szabványt iktatunk ide:

1000 kg. élősulyra (kb. 7 koczára):

	sz. a.	feh.	kem.-é.
I. 20 kg. burgonya ..	5.00	0.02	3.80
10 kg. korpá	8.68	0.98	4.26
10 kg. árpa	8.75	0.61	7.2
5 kg. lenmagpogácsa	4.45	1.36	3.59
	26.88	2.97	18.85
II. 30 l. lef. tej .. .	2.91	1.14	2.28
5 kg. buzapolyva ..	4.29	0.05	1.22
15 kg. tengeri	13.05	0.99	12.23
	20.25	2.18	15.73
III. 25 kg. burgonya	6.25	0.03	4.75
10 kg. zab	8.75	0.72	5.97
10 kg. borsó	8.65	1.72	6.91
	23.65	2.47	17.63

M. Porcius C.

Felelet. A mezei nyulak pusztulása című kérdésre.

Kérdésttevő azon szerencsés (!?) helyzetben van, hogy — vigasztalódhatik a mások hasonló baján, nyomorúságán. Mert ma már az emberből ilyen lakonikus, akasztófahumor tör ki önkéntelenül is annak a sok mindenféle gyógyíthatatlan állati veszedelemnek láttára. Persze, hogy döglök a mezei nyul máshol is, nálam is és mindenhol e szép hazában, a hol a sertésvész és baromfikolera befészkelte magát.

Nagyon jól sejti kérdésttevő, hogy ez a háromféle dögvész szoros összefüggésben van egymással; én szinte garantírozva állítom azt, keserű tapasztalatok alapján. Nem vagyok ugyan állatorvos, de a mit látok, az kézzelfogható érveket nyújt feltevésemhez.

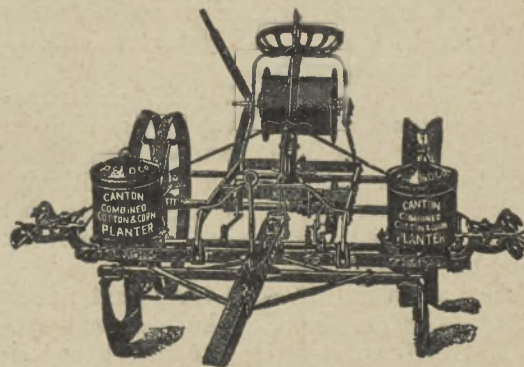
A mezei nyulak nálunk ezelőtt hét évvel feltűnő számban hullottak, s ugyanakkor az özek is. Akkortájt naponként vizsgáltam az elhullott vadak belső szerveit és csaknem kivétel nélkül azt láttam mindeniknél, hogy

„SENIOR“ tengeriültetőgép

autom. négyzet-ültetőkészülékkel, hazánkban több száz darab évek óta működésben vannak és legjobban beváltak. Minden gazda nagyobb terméseredményt biztosíthat magának a „SENIOR“ munkája által.

Egyszerű szerkezet, legkiválóbb anyag, csekély vonóerő!

Mc CORMICK HARVESTING MACHINE COMPANY, Budapest, V., Váci-ut 98. szám.

Fontos ujdonság! Legújabb szerkezetű Fontos ujdonság!

GŐZCSÉPLŐKÉSZLET

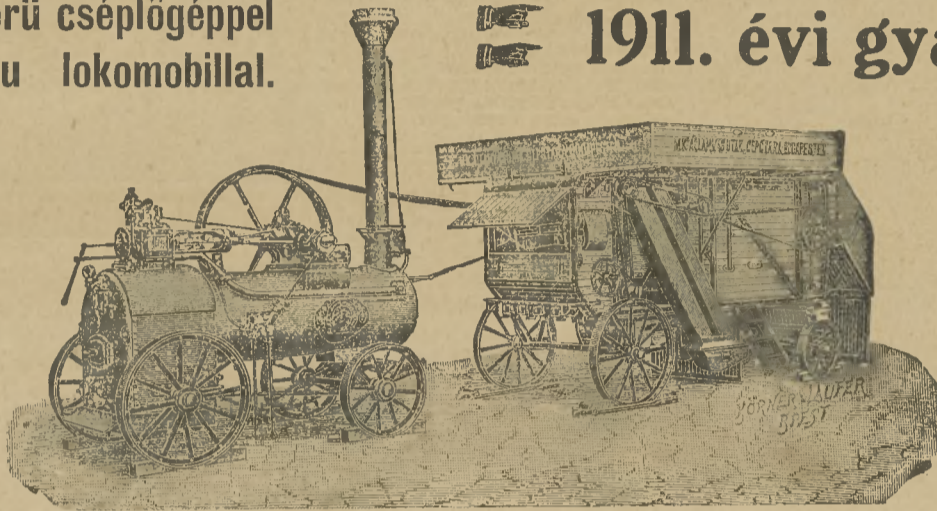
golyóscsapágyrendszerű cséplőgéppel és 10 légkörnyomású lokomobillal.

1911. évi gyártmány!

Rendkívül szilárd szerkezet!

Csekély üzemköltség!

Biztos és zavartalan üzem!

A t. Gazdaközönseget saját érdekében felkérjük arra, hogy az Á lami Gépgyárnak ezen legújabb gépeire vonatkozó bővebb felvilágosításokért hozzánk fordulni szíveskedjék.

Árjegyzékkel és egyéb részletekkel szívesen szolgál:

A M. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége BUDAPEST, U., Váci-körút 32.

„REFORM“ melegágyablak.

Ezen, valamint mindennemű vasszerkezeti munkákat elvállal és elkészít

Farkas és Társa
vasszerkezeti gyára
BUDAPEST
VI., Lehel-utca 8. sz.

TERVEK ÉS KÖLTSÉGVETÉSEKKEL KÉSZSÉGGEL SZOLGALUNK. KÉRJEN INGYEN ÁRJEGYZÉKET.

Egy új járható **széna- és szalmaprés** (Knehebel System) járgányhajtásra berendezve, Hofherr & Schrantz bécsi gyártmánya, eladó, kedvezményes áron. — Czim: Carl Paredschneider Baumgartenberg, O.-Oestr. Elfogad szénát, szalmát fizetesképen.

Cséplésre és szobafűtésre

egyaránt kiválóan alkalmas és olcsó áránál fogva országiszerte méltán kedvelt elsőrendű

baglyasaljai és Józsefaknai tömörszenünket ajánljuk a magyarországi gazdaközönseggel együtt.

Északmagyarországi Egyesített Köszénbánya és Iparvállalat R. T.
Budapest, V., Arany János-utca 29.

GAZDAK figyelmébe!

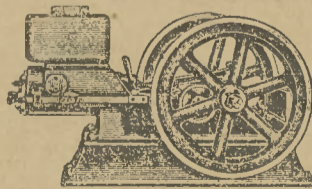
50% olcsóbb,
pyroleum
világítása.

M. kir. szabad. 12321-900 A. 905. mint bármely más világító anyag a

A pyroleum szagtalan, nem füstöl, nem gyúlékony és már **több ezer uradalomban bevezettetett.**

Számos elismerő levél nálam betekinthező. Próbaküldemények 2 korona utánvét mellett. Kivánsra prospectus ingyen és bérmentve

Degen Jakab
BUDAPEST,
IX. ker., Könyvtár-utca 28.

Waterloo benzinmotor

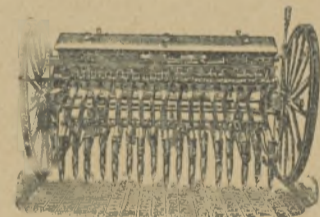
eredeti amerikai

2 HP compl. .... K 1200.—
4 HP " ..... K 2000.—
6 HP " ..... K 2900.—
8 HP " ..... K 3800.—
12 HP " ..... K 5200.—
bérmentve bármely magyarországi állomásig, beleértve a csövezeték és szerelés. — motorspecialista Szállít: **Denes B. Budapest, V., Lipót-körút 15.** — Készpénzfizetésnél 10% seonto. **Kereskedők** magas engedményt élveznek. — **Árjegyzék** ingyen és bérmentesen.

Mayfarth-féle „Agricola“ vetőgépek

Minta 1911

a legjobb! mindenféle magvaknak.

Évek óta legjobban bevált. Erőteljes, szolid szerkezet. Legegyszerűbb beállítás és kiürítés.

Egyforma kivetés.

Alapított 1872.

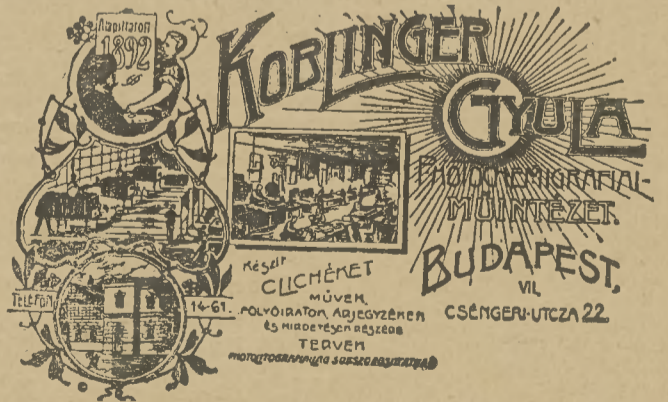
MAYFARTH PH. és Tsa

1500 munkás.

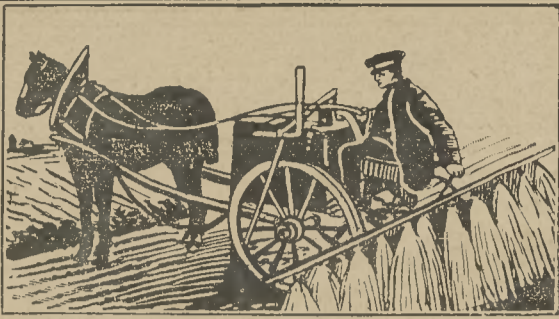
gégyárak, vasöntödéek és gőzhámorok

BÉCS, II./I. TABORSTRASSE Nr. 71.

Kimerítő képes árjegyzékek ingyen. Képviselek és viszontelárusítók kerestetnek.

Kartellen kívül
Szuperfoszfátot szállít
Schvarecz József és Társa, Budapest, VI., Váci-körút 53. sz.

Önműködő növénypermetezőt
vadrepce, vadmustár és más gyom kiirtására, valamint répa és burgonya permetezésre gyári áron alul szállít:

IG. HELLER
Bécs, II/8. Schrotzbergstrasse Nr. 1.

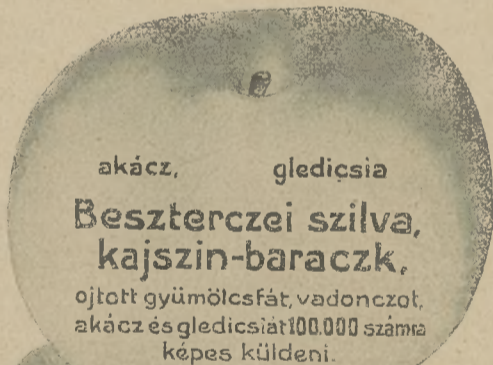
Szőlővessző, szőlőoltvány eladó

a legjobb minőségben, legolcsóbban.
Gyökeres szőlőoltvány

Gyökeres szőlővessző
Sima szőlőoltvány
Sima szőlővessző

a legjobb csemege és borfajokban és gyökeres és sima **Ripária Portális.**

Szőlőoltványtelep Részvény-Társaság Gyöngyös II. szám.
ÁRJEGYZÉK INGYEN.

akác, gledicsia
Beszterczei szilva, kajszin-baraczk.

ojtott gyümölcsfát, vadonczot, akác és gledicsiát 100.000 számba képes küldeni.

Ungvárny László faiskolája
Cregled.

POLGÁR SÁNDOR

m. kir. szabad. nyert orvosi mű- és kötszerész

BUDAPEST VII., Erzsébet-körut 50.

Legelőnyösebben beszerezhetők orvosi, sebészi és betegápolási eszközök, Gummiárúk, Suspensorium, Irrigator fecskendők stb., legújabb találmányu cs. és kir. szabadalmazott Polgár-féle sérvkötők, has- és köldök-kötők. — Valódi francia különlegességek (óvszerek). — Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve, csak megadandó, mely tárgy szükséges.

Utánzás ellen védve 16302. sz. a. (Fenti címre ügyelni tessek.)

50 millió akác- és erdei csemete

2 éves akácmagoncok 20-200 cm. magas, 4-20 mm erős, 1000 drb 15-35 kor., 10.000 drb 120-300 kor.; 3 éves akácmagoncok 100-300 cm. magas, 10-30 mm erős, 1000 drb 30-50 kor., 10.000 drb 250-450 kor.; 2 éves iskolázott 50-200 cm. magas, 8-25 mm erős, 1000 darab 25-45 kor., 10.000 drb 220-400 korona; 3 éves iskolázott 100-250 cm. magas, 10-25 mm erős, 1000 drb 50-70 korona, 10.000 drb 450-650 kor.

10 millió Glaeditia:

2, 3 és 4 éves magoncok, nagyság szerint 10-50 kor.; 2, 3 és 4 éves iskolázott 35-65 kor. 1000 darabonként.

Erdei csemete:

Lucfenyő 1-4 éves, 1000 drb 2-9 kor., erdei fenyő 1-4 éves 1000 drb 3-9 kor., fekete fenyő 1-4 éves 1000 drb 3-9 kor., kocsányos tölgy 1-4 éves 1000 drb 6-20 korona. Továbbá igen nagy készlet gyümölcs-, disz- és sorfákban, diszbokrokbán, rózsákban, tülevelű fákban stb. Képes főárjegyzéket kívánatra ingyen küldi: **Gróf Batthyány Zsigmond uradalmi intézősége, Csendlak, posta Ferencz-lak, Vas megye.**

Arankamentes
vagy legalább arankamentesíthető

kisarankás lóhere- és luczerna-magot, baltaczimet

valamint mindenféle egyéb gazdasági magvakat

vásárol a legmagasabb áron

HALDEK

UTÓDA

magnagykereskedése
József főherceg ö. cs. és kir. fensége v. udvari szállítója

BUDAPEST V., Bálvány-utca 6.

Elsőrendű magyarfajú Erdélyi jármosökrök,

ugyszintén 1 és 2 éves magyarfajú **Erdélyi**

ökörborjuk

minden időben nagy választékban kaphatók

ALEXA MIKLÓS-nál Szamosujvárt.

(Szolnok-Doboka megye.)

20 évig tartó sertéstakarmányt

egy sertésnek azáltal nyerhetünk, ha 30 négyzetméternyi földterületen 300 darab kaukázusi Comfrey-takarmánynövény dugványokat ültetünk. Minden különös megművelés nélkül évenként 6 kaszálást ad. Ezen kedvelt zöld takarmányt a marha, de főleg a sertés mohón eszi. 1200 mázsát is megt terem hektáronként és azonkívül gazdag hozama van a gyökereinek is, mely a répához hasonló, gyenge, lédús eleséget ad. Utóbbi hozama is a répával majdnem egyenlő. Ültetési ideje februártól májusig tart. 300 dugvány K 5; 1000 drb K 10.— A takarmány képekkel ellátott leírását ingyen küldi:
Woelfert & Co., Erfurt 67. (Deutschland.)

forduljon minden érdeklődő, ki sulyt fektet elsőrendű fajtisza anyagra.

NAGYENYED-re
Alsófehér m.

Gyümölcsfacsemetek
sétányfák, diszcserjék, tülevelűek, kerítésnövények, boggyógyümölcsűek stb.

Szőlőoltványok (elsőrendű áru)
európai és amerikai sima és gyökeres vesszők. Oktató díszárjegyzék kívánatra ingyen.

FISCHER és Társai
faiskolák és szőlőoltványtelepek

CREOLIN és PACOCREOLIN

William Pearson részére törvényileg védett szavak.

CREOLIN

az orvosi és állatorvosi gyakorlat részére tisztított és tömény-szer, mely főleg alkalmaztatik

műtételnél, sebek gyógykezelésénél, öblögetéseknél stb.

PACOCREOLIN

a nagybani fertőtlenítések

kitűnő és bevált készítménye. Legjobb és legolcsóbb szor a **száj- és körömfájás** gyógyzására.

Házak, udvarok és istállók

állandó fertőtlenítésének a legjobb és legolcsóbb készítménye. Állatorvosi bizonylatok kívánatra bérmentesen küldetnek. Több mint 20 év óta orvosi és állatorvosi lapokban megjelent tudományos értekezletek főleg a

CREOLIN PEARSON-ra

vonatkoznak.

Mindenféle pótszereket — ki-ki saját érdekében — mint értékteleneket és járványos betegségeknek veszélyeseket utasítsa vissza.

A „H” jelzést kimerítő leírást ingyen és bérmentve küldi:

William Pearson, Aussig a. E.

HUTTER és SCHRANTZ

Alapított 1824. **Részvénytársaság.** Alapított 1824.

Az osztrák-magyar monarchia legrégebb szakmabeli cége.

Ajánlja első minőségű,

többszörösen csavart, kész állapotban tüzben horganyozott gépsodronyfonatait.

A kitűnő horganyozás következtében tartósság tekintetében páratlan gyártmány! Nem tévesztendő össze a négyszögletes (□) lyuku, végig sodrott és végig hullámozott szálakból álló fonatokkal!

Meglepően olcsó árak !
!! 26 fillértől feljebb !!

És nagyobb vételnél még magas engedmény! — Kapható minden jobb vaskereskedésben! — Sűrű (6 cm. tüskétávolságú) horganyozott tüskésdrót méterje 5 fillér. — **Egyszerű fizetési feltételek!** — Kerítésrácsok kovacsolt vasból, kapuk, ajtók sodronyfonatos betétekkel igen csinos kivitelben és minden e szakmához tartozó cikkek kitűnő minőségben, legolcsóbb árak mellett. — **Legmagasabb kitüntetések.** — **Ezrekre menő elismerőlevelek!** — Árjegyzékek és minták bérmentve és díjtalanul.

Magyarországi telep:

Budapest, Váci-körut 61/15. sz.

Levélczim: **Hutter és Schrantz r.-t.**

Berkshirei kanok beszerzése.

A torontálmezei gazdasági egyesület a tenyésztők között leendő kiosztás céljából több berkshirei fiatal tenyészkant óhaj beszerezni.

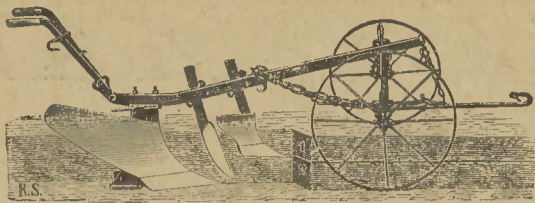
Ajánlatok az ár és a kanok korának megjelölésével a **torontálmezei gazdasági egyesülethez Nagybecskerekre** intézendők.

Propper Samu

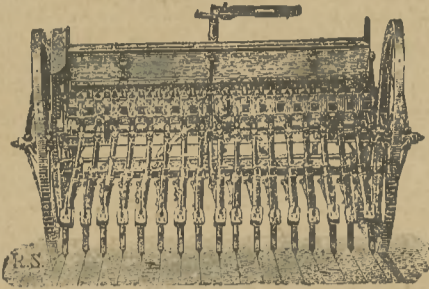
mezőgazdasági gépüzletében

BUDAPEST

V., Váci-körut 52.

Valódi SACK-féle aczéleke.

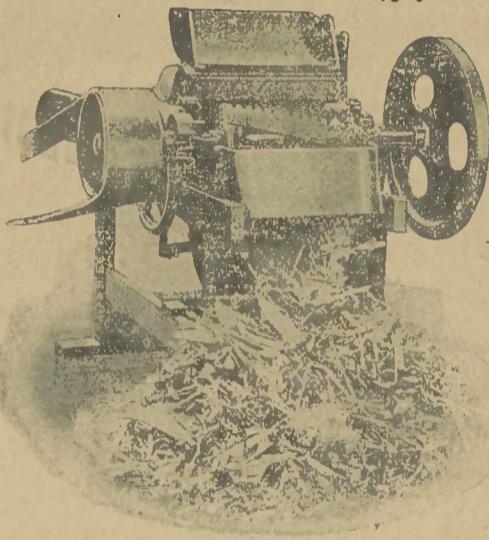

Valódi SACK-féle sorbavető.

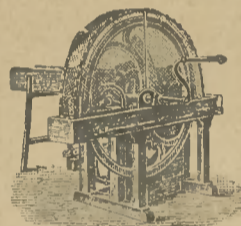
nagy választékban és előnyös áron kaphatók: valódi **Sack-féle aczélekek**, vetőgépek, boronák, valamint **kitűnő szőlőmivelési eszközök**, ugyszintén **eredeti „Westfália“ műtrágyaszórógépek**, amerikai **Deering-féle** általános

elis-mert **tárcsásboronák**, nemkülönben **legkitűnőbb szecs kavágó- és répavágógépek**, eredeti amerikai **„Ohio“ kukoricaszártépőgépek (Schredder)**, **Kayser-féle gabona-centrifugák**, **„Apoló“ meszelő- és permetezőgépek**, **szalmakötélfonógépek**

és mindenféle egyéb legelsőrendű gazdasági gépek és eszközök.

„Ohio“ kukoricaszártépő (Schredder).

Szecs kavágó.

Homokértékesítés. Akinek homokja van, kérje saját érdekében:

- F. 3. Formák és szerszámok csömöszölt betonárak előállításához,
- F. A. I. Kézi územre berendezett betontegla- és alagsógyártás,
- Cs. G. 4. Kézi územre berendezett cementserépgyártás,
- B. B. I. Az üregek építőkövek (betonblokkok) gyártása,
- C. S. I. A cement- és mozaiklapok gyártása

című árjegyzékeinket és prospektusainkat; kérje anyagának díjtalan megvizsgálását, mérnökünk látogatását és tekintse meg üzemből mintatelepünkön összes cementipari homokértékesítő **gépeinket.**

Szántó és Beck mérnök, cementipari gépek gyártása Budapest, VII., Baross-tér 15. sz.

Ökörpatkók

alkalmasak, tartósak és olcsók.

„HANN“ jeggyel ellátva.

Kérjen és figyeljen pontosan ezen jegyre, mert patkóink minden tekintetben utolérhetetlenek!

Rendes csülökpatkók ökrök részére. Szabadalmazott lópatkók, első díjakkal kitüntetett patkók, ígás és háttas lovak részére, szakférfiak által legmelegebben ajánlva. Patkó- és csülökszegek. Sróf- és rúdvasalások, vasalási eszközök és szerszámok.

M. HANN'S SÖHNE

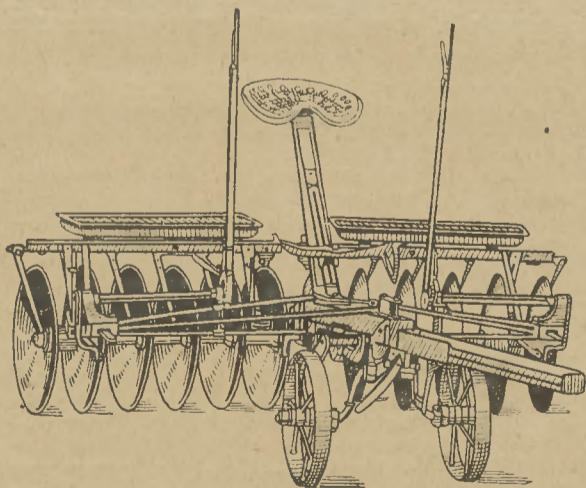
RAINFELD a/d. Gölsen N.-Ö.

Lyukfúró v. srófkészülékes hordódugólemezek cégnyomattal vagy anélkül, szállításra és beraktározásra szánt hordókhoz minden nagyságban és mennyiségben.

Minták és árjegyzékek ingyen!

!! Hullámos tárcsájú tárcsásboronák !!

Tagadhatatlanul tökéletes munkát végző és kevés vonóerőt igénylő tárcsásborona, mit a magyarországi gazdák számtalan elismerése is bizonyít. — Mielőtt tárcsásboronát vásárolna, érdeklődjön a **hullámos tárcsájú tárcsásboronák** számtalan előnyeivel. — Ajánlattal készséggel szolgálunk.

Az eredeti „MELICHAR“-féle páros sorú

UNICUM DRILL

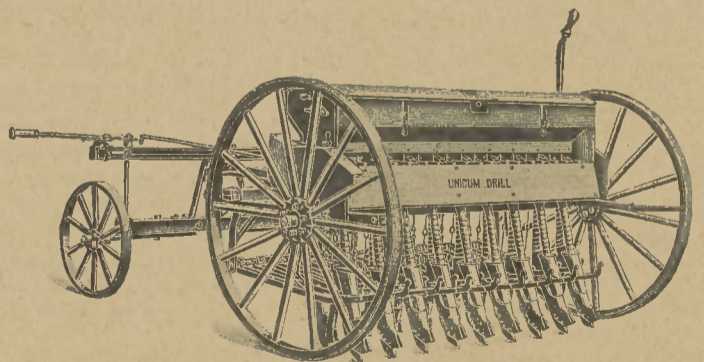
valamint a műtrágyaszóró-szerkezettel kombinált

IMPERATOR

vetőgép, végtelen egyszerű kezelhetősége és szerkezete, nemkülönben csekély vonóerő-szükségleténél fogva az összes vetőgépgyártmányok között első helyet foglalja el. — Az „Unicum Drill“ magelosztása ideálisan egyenletes.

ÓVAKODJUNK UTÁNZATOKTÓL!!

Abrás leírással és árajánlattal szívesen szolgálunk!

BÄCHER RUDOLF - MELICHAR FERENCZ

cégek, magyarországi vezérképviselő:

Szücs Zsigmond, Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

HIRDETMÉNY.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a **Magyar Kir. Szabadalmazott Osztályosorsjáték** (XXVII. sorsjáték) **6. osztályának** húzásai f. évi március hó 22-től április hó 19-ig tartatnak meg, még pedig a következő napokon:

március: 22, 23, 24, 27, 28, 30, 31, április: 3, 4, 6, 7, 8, 10, 12, 13, 15, 19-én.

A húzások a négy első napon $\frac{1}{9}$ óraker, a többi napokon 9 óraker kezdődnek és a magyar királyi ellenőrző hatóság és kir. közjegyző jelenlétében nyilvánosan történnek a **M. kir. szab. Osztályosorsjáték** húzásai termében. A sorsjegyeknek a 6. osztályra való megújítása a játékterv szerint, minden igény különben elvesztésének terhe alatt, **1911. évi március hó 15-ig** eszközöndő.

Budapest, 1911. évi március hó 5-én.

Magyar Királyi Szabadalm. Osztályosorsjáték Igazgatósága.
Tolnay. Hazay.

Minden gazdaságnak, ipartelepnek, Kastélynak, lakóháznak stb. lehet ma már olcsón saját **villamvilágítása és vízvezetéke**, melyet modern gépekkel jutányosan létesítünk.

Költségvetés ingyen és térmentve.

BÁRDOS és BRACHFELD
műszaki és villamossági vállalat,
Budapest, VI., Gyár-utca 7/a.

KNUTH KÁROLY
mérnök és gyáros.

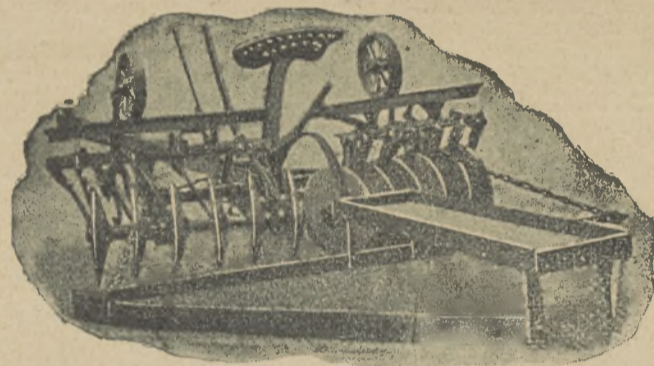
Gyár és iroda:
Budapest, VII., Garay-utca 6-8. sz.

Elvállal: Központi-, víz-, lég- és gőzfűtések, légszusz- és vízvezeték, csatornázások, szellőztetések, elozet-tek, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb., nemkülönben kőszén-, olaj- és petróleum-váladékból nyert gázok értékesítését célzó készülékek létesítését, városok, indóházak, nagyobb épületek és gyárak számára.

Tervek, költségvetések, jövedelem előirányzatok gyorsan készíttetnek.

Legjobb minőségű köbgyag-csővek raktáron.

Nélkülözhetetlen minden tárcásborona-tulajdonosnak a „GREGOR”-fele **TALAJJEGYENGETŐ,**

2962. számú szabadalom.

Wilhelm Vilmos és Fia cég, Lengyel-tóti (Somogy megye).

mely a tárcák után marad bakhátat és barázdát eltüntet. A talajyegető a tárcák után akasztva azokkal egyidejűleg dolgozik és emellett a vontatáshoz semmi fogatszaporítást nem igényel.

Ára 30 korona. Isme tetők és referenciák készsége küldetnek.

Rendelésnél a tárcsa szélessége előírandó.

Lehetőleg már most kérünk szives előjegyzéseket!

Kizárólagos előírásító:

Az első horvát szalámi, füstölt és zsiradékgyár **M. Gavrilovic Söhne A. G. Petrinja**

szállít a legolcsóbb napi áron különféle

szalonnát

füstölve és sózva,

husárukat

szalámit, zsiradékot és mindenféle más árukat a legelőzékenyebb kiszolgálás mellett. Kérjen árjegyzéket.

Angol-Osztrák Bank.

Az Angol-Osztrák Bank részvényeseinek

rendes közgyűlése

1911. évi április hó 6-án Wienben saját helyiségeiben (I., Strauch Gasse 1.) tartatik meg.

A közgyűlés napirendje:

- I. A főtanács évi jelentése.
- II. A számvizsgáló bizottság jelentése az 1910. évi zárszámadásról és e fölötti határozattal.
- III. Hározathozatal az 1910. évi tisztanyereség hovatfordításáról.
- IV. Javaslát a részvénytőke fölemelése és az alapszabályok módosítása iránt.
- V. Két főtanácsos választása a vonatkozó működési időtartam lejártá folytán.

Az alapszabályok 30. §-a értelmében minden 25 részvény egy szavazatra jogosít.

A szavazatra jogosult részvényesek fölkéretnek, hogy szavazati joguk biztosítása végett f. év március hó 30-ig bezárólag helyezték letébe részvényeiket a még le nem járt szelvényekkel együtt Wienben az Angol-Osztrák Bank számfőnökségénél,

Londonban az Anglo-Austrian Banknál, Budapestben az Angol-Osztrák Bank főkötelepénél (V., Fürdő-utca 6.) Aussig, Bodenbaen, Brünn, Brüx, Czernovitz, Eger i/B., Graz, Innsbruck, Korneuburg, Linz, Lobositz, Marburg a/D., Pardubitz, Pirano, Prága, Prossnitz, Saaz, Tepliz, Tetschen, Trautenau, Triest, Wels, Znaim városokban létező fiókjaitól és Pilsenben Hofmann és Kottlarzig bankbetéti társaságnál.

Az alapszabályok 27. §-a értelmében meghatalmazás csakis szavazatra jogosult részvényesre ruházható.

Wien, 1911. március hó 1-én.

A főtanács.

A szőlő trágyázása.

Irta: **Ordódy Lajos.** — Ára 3 korona. Ajánlott küldéssel 3.45 korona. Utánvétellel küldve 3.65 korona. Gyakorlati útmutatás arra, hogy miként kell a szőlőket istálló- és műkereskedelmi trágyákkal úgy trágyázni, hogy a legjobb terményt a legnagyobb mennyiségben elérhessék. — Megszerezhető a **Gazdasági Lapok** kiadóhivatalában, **Budapest, IV., Múzeum-körut 7.**

A világ legjobb, legolcsóbb és leghiztosabb Kutszivattyuja az „**OMEGA**”-LÁNCZKUT

mert rendkívüli sok vizet ad,
mert kis gyermek kezelheti,
mert soha be nem fagy,
mert soha nem romlik,
mert mindenki felszerelheti.

Kérjen felvilágosítást ingyen és bérmentve.

BÁRDOS és BRACHFELD, Budapest, VI., Gyár-utca 5. sz.

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGIOBB NÉVŰ ÓRAÜZLETE.

Alapítatott 1847.

Rausweller Janos
Szegeden Cs. és kir. kizárólagosan szab. chronometer- és műóra, álltalálója a remontoir ingóóráknak stb. stb.

ÓRAK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöndők.

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek **szántását** eredeti **Fowler-féle gőzekével**, épügy **mélyrigolozást** szőlőtelepitésekhez elvállal

WOLFF ERNŐ — gőzszántási vállalkozó —
BUDAPEST-KELENFÖLD

A legtartósabb fedőanyag a

CZEMENTTETŐCSERÉP

homok és cemenből, mely legjutányosabban a **Dr. Gaspary-féle gépen készül.** A **jövedelmező homokértékesítéshez szükséges összes gépeket és formákat** faütegglák, ürtömbök, padlólapok, csövek, lépcsőfokok, valyuk stb. előállítására készít különleges ségi gépgyár:

Dr. GASPARY & Co., MARKRANSTÄDT, Leipzig mellett.

84. számú brosurá ingyen.

Stumpf Testvérek kocsigyártása.

Budapest, IX., Vágóhid-utca 2. Soroksári-út sarok. Alapított 1871.

Dus raktár új és használt kocsikból. Használt kocsik becseréltetnek és átalakítások elfogadtatnak jutányos árak mellett. Ugyisinte mindenféle üzleti és gazdasági kocsik készítése.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

680 kilogramm tiszta búzaszem

volt az eredmény, midőn egy 550 keresztből álló búzaszalmát, mely már egy közönséges dobkosárral el lett csépelve, szab. betétsines géppel szakértő bizottság előtt utáncsépeltettünk.

Pénzt, időt és munkát takarítanak meg a **STERN-féle szab. dobkosár-betétlécsczel.**

Kérdézködéskére ingyen és bérmentve nyujt felvilágosítást:

Bárdos és Brachfeld BUDAPEST, VI., Gyár-utca 5. sz.

Párisi vilákiállítás „GRAND PRIX“ 1900.

KWIZDA-féle RESTITUTIONS-FLUID

mosviz lovak számára.

Egy üveg ára 2.80 korona.

Az udvari istállóknak és versenyistállóknak 40 év óta használatos, mint kitűnő erősítő szer nagyobb munka végzése előtt és után, gyógyulásoknál stb. Trainingben nélkülözhetetlen.

Védjegy, címke, és csomagolás szabadalmazva.

Főraktár: Török József gyógyszerész, Budapest, Király-u. 12. és Andrássy-ut 26. sz.

KWIZDA-féle szabadalmazott

PNEUMATIK BÉKLYÓ-DÖRZSZALAGOK légnárnával, gumbból csak fekete színben.
BÉKLYÓ-DÖRZSZALAGOK GUMMIBÓL, szürke fekete, barna és fehér színben.

4-féle nagyságban állítanak elő és pedig bal- és jobb lábakra.

Béklyók részére, a) — b) — nélmérvé:

20—22 cm. átmérőhöz 1. sz. kell,	
23—24 ” ” ” ” ” 2. ” ” ”	
25—27 ” ” ” ” ” 3. ” ” ”	
28—30 ” ” ” ” ” 4. ” ” ”	

A szabadalmazott dörzszalagok árai:

szürke színben dara-bonként	fekete, barna és fehér színben
1. sz. --- K 6.05	1. sz. --- K 6.50
2. ” --- ” 6.50	2. ” --- ” 7.05
3. ” --- ” 7.05	3. ” --- ” 7.50
4. ” --- ” 8.05	4. ” --- ” 8.50

Kapható: Duloz A. IV., Egyetem-u. 2., Freund és fia, IV., Koronaherceg-u. 3., Glass J. IV., Koronaherceg-u. 9., Hejli és Strassner VIII., Múzeum-körút 10., Huzel M. IV., Váci-u., Keleti J., Koronaherceg-u. 17., Kutschera S. VII., Rákóczi-ut 32., Olbrich I. Teréz-körút 6., Weszely István IV., Váci-u.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám.

Alakult 1900.	Biztosítéki alap:	Alakult 1900.
Alapítványok a kormány hozzájárulásával		1,981.700— K
Tartalékok		1,933.963'54 „
	Összesen:	3,915.663'54 K

1901. évi fölösleg	90.349— K	1905. évi fölösleg	61.730'60 „
1902. ” ”	59.782'26 „	1906. ” ”	39.248'65 „
1903. ” ”	109.331'73 „	1907. ” ”	41.877'32 „
1904. ” ”	72.438'23 „	1908. ” ”	81.088'76 „
		1909. ” ”	106.589'64 „

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyisintén az ember életére különféle módozatok szerint. Az üzleteredményben a biztosított tagok díjrányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfölsőleghől ugy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1902. évi üzletfölsőlege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2—2 százalékos díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5—10 évre adják fel biztosításukat 5 százalékos engedményben részesültek. Az 1907. és 1908., valamint 1909. évi üzletfölsőleghől pedig tartalékainkat gyarapítottuk, úgy hogy 1909. év végén a tartalékok 1,933.963'54 koronára ragnak. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál **az igazgatóság.**

KLINGER HENRIK

(Gyártelepek: Első magyar vitorlavászon-, len- és jutaárugyár Pozsonyban. Házi-ipar-vállalat Liptószentmiklóson. Székely szövögyár és házi-ipar-vállalat Sepsiszentgyörgyön.)

Raktár:

Budapest, V., Szabadság-tér 11.

Ajánlja készítményeit, u. m.

lisztes, korpa- és gabona-ZSÁKOKAT

lenből, kenderből és jutából, varrással vagy varrás nélkül. Továbbá **vizmentes ponyvákat** gépekre és kazlakra, **nyers szekér- és repceponyvákat, nyers és ruggyantázott kender-tömlőket,** vízvedreket, vizmentes lőtakarókat, vászon-sátrakat, esőköpenyeket, stb.

Mintákat kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

Veszünk birtokot

lehetőleg dunántuli, esetleg a nyugati felsőbb fekvésű vármegyékben örökáron. Elfogadunk parcellázási megbízásokat jutalék mellett.

Nyugatmagyarországi Gazdasági Takarékpénztár Részvénytársaság, Szombathely.

A MAC LAREN-féle magajáró gőzeke

magyarországi vezérképviselő: **Fleischl Samu** cégnél, Budapest, V., Szabadság-tér 16.

Mezőhegyesi nemzetközi ekeversenyen **ELSŐ DÍJ** (állami nagy aranyérem)!
Aranyérem az újzeelandi nemzetközi kiállításán!
A magyar talajviszonyokhoz alkalmazottan tökéletesítve!

Legnagyobb teljesítőképesség, legkisebb összköltséggel!
(Holdankint 5'20—7'65 kor.) Egyszerű kezelés, elsőrendű anyag, szolid munka!

Átlagos teljesítőképesség eddigi tapasztalatok szerint napi 20—30 hold, szénfogyasztás 50—70 kg. holdanként.

Kerületi képviselők: Biharmegyei Gazdák Áru- és Hitelintézete Nagyvárad, Dunántuli agrárbank és tárházai r.-t. Kaposvár, Ehler Antal és Fia Győr, Engl Adolf Gyöngyös, Általános Forgalmi Bank Debreczen, Kovács Soma és Társa Arad, Lederer Leó Zombor, Mayer Lajos Detta, Singer Zsigmond Nyitra, Weinberger Ferencz Nagykároly.
Bővebb felvilágosítást szívesen nyujt fenti vezérképviselőt.

Számos kül- és belföldi elismerő nyilatkozat!
Nagyszámu vevők névsora az ország minden vidékéről megtudakolható a fenti vezérképviselőtől.